БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряд-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 154 (2679)
ИЮЛИИН 2
СРЕДА
1958 он

Сэн 20 мүнгэн

МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Москвада залуушуулай һайндэр болобо

Үглөөгүүр эртэ столицын үйлсэнүүдээр түрүүшын мотоциклистнэр гүйлгэлдэжэ, советскэ залуушуулай Үдэрые һайндэрлэлгэдэ хабаадахыень москвагайхидые уряалан ябаба.

Кремлиин Спасска башниин абарга ехэ часынууд арба дахин сохибо. Веногуудые бариһан залуушуул столицын районуудһаа Улаан талмайда ерэбэ. Коммунистическэ партиин, советскэ гүрэнэй элитэ ехэ ажал-ябуулагшадай, арадай зол жаргалай түлөө тэмсэлшэдэй дурасхаалые ёһолхын тулада городой заха хизаар бүриһөө залуу хүбүүд, басагад эндэ сугларба. Залуушуул В. И. Ленинэй, И. В. Сталинай Мавзолейн дэргэдэ веногуудые табиба. Һайндэртэ хабаадагшад гоёор шэмэглэгдэһэн колоннонуудта жагсаад, город соогуур ябажа, нягта хани барисаатай байһанаа, бүри һайнаар ажаллахаар бэлэн байһанаа, хүн түрэлтэнэй ерээдүйн гэрэлтэ һайхан ажабайдалай түлөө оролдосотойгоор тэмсэхээр бэлэн байһанаа харуулба. Үдэрэй тэн багта Москвагай бүхы хорин районһоо В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ Центральна стадион тээшэ колоннонууд ошобо. Эндэ баярай митингын эхилхэһээ һураггүй урид сугларһан олон мянган хүн стадионой талмайда сэнгэжэ байба. Спортивна бага аренэ дээрэ спортдо дуратайшуул олоороо сугларжа, боксоор, барилдаагаар, штанга үргэлгөөр мүрысөөнүүдые хараба. Спортивна талмайнууд дээрэ волейболистнууд, баскетболистнууд, городки шэдэгшэд наадажа байна. Гоё һайхан хүгжэм, дуунууд стадион дээгүүр зэдэлнэ. Уранһайханай бүлгэмэйхид, артистнууд өөһэдынгөө уран шадабарие харуулна.

Үдэшын 5 час багта спортивна ехэ аренын трибунанууд дээрэ хүн зон дүүрэшоод байба. Промышленностиин түрүүшүүлые, наука, литература болон искусствын ажал-ябуулагшадые, СССР-эй, РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадуудые, Социалистическэ Ажалай Геройнуудые, гүрэнэй болон ниитын ажал-ябуулагшадые, Советскэ Армиин, Флодой сэрэгшэдые залуушуул һайндэртөө уриһан байна. Эндэ советскэ залуушуултай хамта тэдэнэрэй хилын саанахи ханинар—олон оронуудһаа ерээд, столицын дээдэ һургуулинуудта һуража байдаг студентнэр байлсаба.

Нүхэд Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, А. И. Микоян, Е. А. Фурцева, Н. С. Хрущев, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, Д. С. Полянский гэгшэдэй правительственна ложодо гарахадань сугларагшад нэрьемэ альга ташалгаар угтана.

Тон ехэ ногоон поли дээрэ физкультурнигууд жагсанхай. Фанфарнуудай дохёо дуулдана. Улаан тугуудые намилзуулан ябаһан самолёдууд агаарта бии болоно. Тэдэ тугууд дээрэ: «КПСС-тэ алдар соло!», «Совет арадта алдар соло!», «Советскэ залуушуулда алдар соло!», «Коммунизмын илалтын түлөө, урагшаа!» гэжэ бэшэгдэнхэй. Парадые командалагша, спортын габьяата мастер, конькиин урилдаагаар дэлхэйн чемпион Олег Гончаренко рапорт үгэнэ. ВЛКСМ-эй Московско городской организациин Улаан тугые баяр ёһололой оршон байдалда солото комсомолшууд үргэн гарана. ВЛКСМ-эй МГК-гэй секретарь Аркадий Сосин сугларагшадта хандан, амаршалгын үгэ хэлэнэ. Мүнөөдэр манай Эхэ ороной бүхы залуу хүбүүд, басагадта, тэрэ тоодо столицын залуушуулда мартагдашагүй үдэр боложо байна гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ һайндэрые бии болгохо тухай СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указые Москвагай залуушуул тон ехэ баяртайгаар угтаһан байна. Энэ хадаа залуу үетэн тухай парти, правительствын анхарал оролдолгын шэнэ жэшээ гээшэ, коммунистическэ общество байгуулха хэрэгтэ залуу үетэнэй туйлаһан амжалтые һайшаан мэдэрһэн ябадал гээшэ гэжэ тэдэнэр мэдэнэ. Москвагай залуушуулай зүгһөө А. Сосин Советскэ Союзай республиканuудай бүхы залуу хүбүүд, басагадта баяр хүргэнэ, агууехэ Хитадай, ахадүү социалистическэ бүхы оронуудай залуушуулда ехэ амжалта хүсэнэ, дэлхэйн бүхы ажалша залуушуулда амар мэндые хүргэһэн байна.

СССР-эй гүрэнэй туг аяар дээшээ үргэгдэнэ. Советскэ Союзай гүрэнэй гимнын аялга жабхаланта һайханаар сууряатана. Бүхы стадион дээрэ нэрьемэ альга ташалга болоно. Москвагай районуудай 20 басагад парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые барюулна.

Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой мастер Борис Федоров, Московско гүрэнэй университедэй студент Ирина Бушкина гэгшэд митинг дээрэ үгэ хэлээ. Партиин Московско городской комитедэй нэгэдэхи секретарь В. И. Устинов КПСС-эй МГК-гэй зүгһөө залуушуулые һайндэртэйнь дашарамдуулан амаршалаад, столицын залуу хүбүүд, басагад манай Эхэ ороние саашадань хүгжөөн мандуулхын түлөө тэмсэлдэ хойшодоошье партиин эдэбхитэй туһалагшад байха гэжэ этигэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ бэшэгые митингдэ хабаадагшад туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталан абаба.

Һайндэрэй марш-парад эхилнэ. Һайн дуранай спортивна бүлгэмүүдэй колоннонууд ябажа эхилнэ. Стадионой зүргэ харгы дээгүүр залуу хүбүүд, басагад, спортсменүүд, студентнэр, залуу хүдэлмэришэд, алба хаагшад, научна хүдэлмэрилэгшэд, артистнар жагсаалаараа ябана. Районуудай колоннонууд һайндэрэй хүндэлэлдэ залуушуулай туйлаһан ажалай илалтанууд тухай рапортнуудтай транспарантнуудые абажа ябана. Марш-парадта хабаадагшадые трибунанууд дээрэ һуугаашад нэрьемэ альга ташалгаар халуунаар амаршална.

Жабхаланта һайхан энэ һайндэрэй программа энээгээр дүүрэнэгүй. Хэдэ минутын үнгэрөөд байхада ногоон поли дээрэ элдэб костюмтай гимнастнууд бии болоно. Тэдэнэр элдэб упражненинүүдые хүгжэмэй аялга доро гүйсэдхэнэ. Тэдэниие һаһаа гүйсэһэн физкультурнигууд һэлгэнэ.

Үдэшын тэнгэрие прожекторнуудэй гэрэлээ хаха зуран харбажа, олон үнгэтэ гэрэлээр столицын толорхо байхадань талмайнууд дээрэ, паркнууд, сквернүүд соо олоной хабаадалгатай сэнгэлгэ, хатар танца, дуу дуулалга болоһон байна.

Советскэ залуушуулай Үдэр Москвада ёһотой бүгэдэниитын һайндэр боложо үнгэрбэ. Москвагай залуушуул Ленинскэ комсомолой 40 жэлэй түүхэтэ ойе ажалай шэнэ, бүри гайхамшагта амжалтаар угтахын тулада ажалдаа шармайн оробо.

(ТАСС).

КОСМОСЫЕ ЭЗЭМШЭЛГЭ ТУХАИ ФИЛЬМНҮҮД

СССР-эй Культурын министерство космосые шэнжэлхэ, эзэмшэхэ талаар наукын туйлалтануудта зорюулагдаһан, олондо ойлгосотой научна фильмнүүдые гаргаха түсэб баталба.

Дэлхэйе тойрон ябадаг хэмэл одонуудые уласхоорондын геофизическэ жэл үнгэргэлгын программаар шэнжэлхэ талаар советскэ эрдэмтэдэй юу хэһэнние харуулһан «Агууехэ туһалагша» гэжэ үнгэтэ, дүүрэн метражтай фильм үйлэдбэрилэгдэжэ байна. Советскэ ракетнэ техникын тон шэнэ туйлалтануудые харуулһан «Замбуулинда эльгээгдэгшэд» гэһэн дүүрэн метражтай картина гаргагдахаар хараалагдана. «Космическа комбайн» гэжэ кинофильм дэлхэйе тойрон ябааша советскэ гурбадахи хэмэл одоной байгууламжа тухай хөөрэжэ үгэхэ байна Бүхыдөө хори гаран кинокартинанууд гаргагдахаар хараалагдана.

КУЛЬТУРЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ СЪЕЗДЫН НЭЭГДЭХЭ ТУШАА

1958 оной июлиин 3-да, үдэрэй 2 часта, Бурят-Монголой оперо ба баледэй театр соо республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэхи съезд нээгдэхэнь.

Съездэ ерэһэн делегадууд Соведүүдэй нэгэдэхи байшан добор, гурбадахи дабхарта, 85-дахи таһалга соо тэмдэглэгдэхэ ёһотой. 46—19, 37—87 номерой телефоноор хандажа болохо.

БУРТАГ ҮБҺЭН—УРГАСЫН ДАЙСАН

Үбһэ ногооень түүжэ, зурууд хоорондын элдүүрилгэ хэжэ, элдэб аргаар хоро сасажа, полинуудаа сэбэрээр, дарамта ногоогүйгөөр байлгая!

Краснодарска хизаар. Эндэхи колхозуудта таряа хуряалга эхилээ. Усть-Лабинска районой «Кубань» колхоз түрүүлэн ячмень хуряажа эхилбэ. Таряалан дээрэ 16 лафетнэ жатка, 25 комбайн-подборщигууд хүдэлнэ. Хэды үдэрэй туршада 500-гаад гектарта хуряалга хэгдэбэ. Гектар бүриһөө 32 центнер ороохо таряан абтана. **Зураг дээрэ:** «Кубань» колхозой лафетнэ жаткын түрүү машинист Владимир Галиусов ячмень хуряажа байна. Тэрэ халаан соогоо 35 гектар хүрэтэр хуряана.

ТАСС-эй фотохронико

Таряалангаа сэбэрлэнэ

Ториин «Коммунизм» колхоздо наяад хүн шэниисын мянган гектарай буртаг үбһэ түүбэ. Гадна, 47 гектар наран сэсэгэй буртаг үбһэн сэбэрлэгдэжэ, дүүргэгдэхэсэ байна.

Энэ жэлдэ кукурузын гектар бүриһөө 300 центнерһээ бага бэшэ эшэ набшаһа абаха гэжэ колхозойхид шиидэнхэй. Буртаг үбһэнтэй тэмсэхын тула 40 гектар кукуруза борнойлогдоо. Борнойлгодо «Беларусь» трактор һаатагүй, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлбэ.

Һаядаа колхозойхид кукурузын 80 гектар газарта нэмэлтэ тэжээл болгон суперфосфат оруулхаяа бэлдэжэ байнхай.

Ю. Полухин.

Полинуудынь буртаг үбһэндөө дарагдашоо

Заиграйн Кировэй нэрэмжэтэ колхозойхид хабарайнгаа тарилга яһала хаһа саг соонь үнгэргэһэн юм. Газар шииг нойтотой байжа, таряан мүнөө яһала һайнаар гаража байна.

Гэбэшье, тус колхозой хүтэлбэрилэгшэд, илангаяа түрүүлэгшэ нүхэр Ерженин «гандажа байна» гэжэ шалтаг баряад, тусхай түсэбэй ёһоор ургасын хойноһоо харууһалга үнгэргэхэ гэжэ оролдоногүй. Таряанайнь газарта элдэб буртаг үбһэн ехээр ургашоод байна. Гадна, тэжээлэй ургамал, хартаабхашье тариһан газар буртаг үбһэ элбэгтэй. Илангаяа огородой газарта буртаг үбһэн ехээр ургашанхай.

Ургасаяа юундэ харууһалнагүйбтэ гэхэдэ, «ажаллаха зон хомор» гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэлэдэг зантай. Гэхэтэй хамта, энэшье жэлдэ, урданшье, дүшөөд шахуу зон уялгата ёһоор олохо ажалта үдэрэйнгөө тоо хүргэдэггүй байха юм. Халуун хүдэлмэриин үедэ колхозойнгоо ажал хүдэлмэридэ тэдэнэр эдэбхитэйгээр хабаададаггүй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Ургасын хойноһоо харууһалха хүдэлмэридэ гэрэй эзэн эхэнэрнүүдые олоор хабаадуулжа болохоор байгаа. Тэдэ хүүгэдэй яслиин муугаар хүдэлдэг, оро дэбисхэрэй дутамаг, аяга шанагын үсөөн, хоол хошоор дуталдадаг дээрэһээ 30—35 гэрэй эзэн эхэнэрнүүд хүүгэдээ харанабди гээд, гэртээл һуужа байһаар.

Колхозой партийна организаци ургаса харууһалгада колхознигуудые гаргаха, энэ шухала хэрэгые түргэдхэхэ тухайда анхаралаа табинагүй шахуу. Парторганизациин секретарь нүхэр Мурзин амаралтада гарашанхай. Орондонь үлэһэншье хүн ажал хүдэлмэрээ ябуулдаггүй тооной юм.

Ган гасуур болоо гэлсээд, ургасын хойноһоо харууһалга эмхидхэдэггүй колхозуud аймагай ондоошье нютагуудта бии. Хүршэ XX партсъездын нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Овчинников) колхозойхид ургасын хойноһоо харуулга биратайгаар хэнэгүй. Колхознигуудые шухала ажал хүдэлмэридэ таарамжатайгаар хубаажа табиха тухайда колхозой хүтэлбэрилэгшэд бодоногүй. Огородой бригадада олохон хүн ажалладаг. Эндэ уһалууриин системэ, уһаншье бии. Теэд огородой эдеэн, хартаабха, үгэрсэ уһалагданагүй. Мүнөө тэндэхи газарынь хаташанхай байдаг. Эндэ хоёр—нэгэн хүниие огород уһалалгада гаргахада болохо байгаа.

—Рассадаяа тарижа дүүргээд, огородойнгоо газар уһалха һанаатайбди,—гэжэ колхозой агроном нүхэр Попкова һанаа амараар хөөрэжэ байна.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ургаса харууһалгаар бүри юуншье хэгдэнэгүй гэхэдэ болохо. Жэшээлбэл, огород дээрэнь буртаг үбһэн ехээр ургажа, огородой ургамалые даражархёо. Нёдондо жэлдэ мүн лэ иимэрхүүгээр ажаллажа, огородойхид колхоздо олзо доход оруулаагүй юм. Огородой ургамалай хойноһоо мүнөөшье харууһан хэгдэнэгүй, уһалагданагүй.

Таряалан, хадалангайшье газар биратай һайнаар уһалагданагүй. Илхиин уһалууриин системэ харууһалга муутай байһанһаа боложо, хүдэлхэеэ болишоо. Һубаг-кананануудынь эбдэржэ бүтэшэнхэй.

Ургасын хойноһоо харууһалгые эмхитэй һайнаар ябуулжа, үндэр ургаса абаха уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө дээрэ дурсагдаһан колхозууд яаралтай хэмжээ абаха ёһотой.

А. Рябоволов.

Хонидто һайн тэжээл бэлдэнэ

Хонин һүрэгтөө шэмэтэ һайн тэжээл элбэг ехээр бэлдэхын тула Бичурын аймагай колхозууд энэ жэлдэ бүхыдөө 2 мянган тонно набша мүшэр бэлдэхээр хараалан хай. Мүнөө июниин 28-най мэдээгээр, эндэ хамтадаа 600 тонно набша намаа бэлдэгдээд, хэрэгтэй газартань зөөгдэжэ абтаа.

Логовскиин нэрэмжэтэ колхозойхид (түрүүлэгшэнь нүхэр Бутаков) энэ хүдэлмэрие илангаяа эмхитэй һайнаар ябуулна. Энэ артелиинхид жэлһээ жэлдэ набшаһата тэжээл элбэг ехээр бэлдэжэ, хони хурьгадаа шэмэтэй, үлэтэй һайн тэжээлээр дутаадаггүй юм. Энэшье жэлдэ колхозойхид бүхыдөө 120 тонно набшаһата тэжээл бэлдэхэ түсэбтэй аад, мүнөө 130 гаран тонно бургааһа, модоной мүшэр, набша намаа бэлдээд, хонидойнгоо байрада зөөжэ, һайнаар хадагаланхай. Эндэ набшата тэжээл бэлэдхэхэ воскреснигүүд ходо үнгэргэгдэжэ, мүн энэ хүдэлмэридэ тусгаар автомашина, мори унаа, хүдэлмэришэд олоор табигдажа байдаг. Артелиинхид энээгээрээ һанаагаа амарнагүй. Урда жэлнүүдтэ эндэ набша намаа хони хурьгадтаа эдюулхэһээ гадна, тугал буруудашье эдюулхэдэнь, тон таарамжатай һайн байгаа. Тиимэһээ байгша ондо колхозой һүнэй-товарна фермын һаалишад тус бүридөө 10—10 центнер набшаһата тэжээл бэлдэхээр шиидэнхэй. Тиигэжэ гансахан һаалишадай хүсөөр үшөө 120 центнер набша намаа нэмэжэ бэлдэгдэхэнь. Колхозой һаалишад Елена, Евдокия Новокрещенных, Анфисия Брюхова гэгшэд модоной набша намаа отолхо, бэлдэхэ хүдэлмэридэ эдэбхитэй һайнаар хабаадалсана.

Мүн Ждановай нэрэмжэтэ колхоздо набшаһата тэжээл бэлэдхэлгэ муу бэшээр эмхидхэгдэнхэй. Эндэ бүхыдөө 150-яад тонно бургааһа, модоной мүшэр, набша намаа бэлдэгдэжэ, түсэбынь 90 процент дүүргэгдээд байна.

Теэд эндэ набшаһата тэжээл һайнаар бэлдэжэ байһан колхозууд тон үсөөн байһаар. Энэ шухала хүдэлмэрие оройдоо тоодоггүй, тон аали нобшоор ябуулжа байһан колхозуудшье бии. Жэшээлхэдэ, «Защита мира» колхоз мүнөө болотор нэгэшье центнер набша намаа бэлдээгүй, бэлдэхээр хараалнашьегүй ха. «Урда жэлнүүдтэ модоной набша, намаа бэлдэдэггүй һэмди. Энэшье жэлдэ тэрээниие бэлдэхээр хараалагдаагүй байна», —гэжэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Жаркой һанаа амараар мэдүүлнэ.

«Победа» колхозой хүтэлбэрилэгшэд (түрүүлэгшэнь нүхэр Серебренников) баһал тиимэрхүү һанал баримталжа, энэ үдэр хүрэтэр нэгэшье центнер набшаһа мүшэр бэлдээгүй.

В. Бобров.

Мэргэжэлтын дүршэлһөө

Буртаг үбһэнтэй химическэ аргаар тэмсэхэ тухай

Ороохо таряанай болон хүдөө ажахын бусадшье ургамалай дайсад—элдэб буртаг үбһэ, үрмэдэһэ үгы хэхын тулада ургасын зуруud хоорондохиие борнойлжо элдүүрилдэг, мүн гарааршье түүжэ хаядаг гээшэ. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада хүдөө ажахын, химическэ эрдэм ухаанай, техникын талаар шэнэ, шэнэ гайхамшагта туйлалтанууд хэгдэжэ, ороохо таряанай болон бусад ургамалай буртаг үбһэ химическэ аргаар үгы хэдэг болонхой. Энэ арга хэрэглэхэдэ, тон аша үрэ ехэтэй, ажалайнь гаргашашье химда байна. Эгээл тиимэ хүсэтэй, буртаг үбһэ тон түргэн үгы хэхэ шадалтай гербисид (диктекс) «2,4-Д» гэжэ хорон ороноймнай баруун областьнуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Энэ хорон натриева дабһан, 2-метил, 4-хлорфенаксицисусно кислотаһаа бүридэдэг. Тэрэниие хэрэглэжэ, бүхы залаата ургамалай буртаг үбһэ сэбэрлэхэдэ таатай зохид, хүндэ, адуу малда ямаршье хоро хэдэггүй.

Нёдондо жэлдэ манай Онохойн туршалгын станциинхид түрүүшынхеэ гербисид «2,4-Д» хоро уһанда шэнгэрүүлээд, элдэб хоро сасаха «ОНК» маркын тусхай машина «ХТЗ-7» тракторта тодхожо, ороохо таряанайнгаа ургасые хордоһон байгаа. Нэгэ гектар тарилгын газарта дунда зэргээр 1,5—4 килограмм хэмжээнэй хорон хаягдаа һэн. Тэрээнэй ашаар ороохо таряанай ургаса гектар бүридэ урда жэлэйхиһээ 2—6 центнер хүрэтэр дээшэлһэн, ажалайншье гаргаша 15 дахин химдаржа үгэһэн байна. Гербисид хоро хэрэглэжэ, ургасын буртаг үбһэнтэй тэмсэдэг өөһэдынгөө зарим тэды дүршэл тушаа хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Шүдэр үбһэн ургасада тон хоротой буртаг үбһэн юм. Энэ буртаг үбһэн илангаяа шэниисын, хара таряанай ургасые ехээр дарадаг байна. Тэрэнэй эшэнь 12—100 сантиметр хүрэтэр утатай, таряанай эшые хайша хайшань орёожо, хэбтүүлжэрхидэг дээрэһээнь, ургаса хуряахада тон ехэ һаад тойбо ушаруулдаг, ороохо таряаншье горьтой гээлтэдэ ородог бшуу. Шүдэр үбһэнэй үндэһэн газарһаа заримдаа аяар 10—12 сантиметр гүнзэгыһөө эшэ абажа ургадаг юм. Тиимэһээ энэ буртаг үбһые юрын агротехническэ аргаар сүм үгы хэхэнь тон бэрхэтэй болодог. Нёдондо манай туршалгын станци шэниисын ургасые хэһэг хэһэгээрнь таһалжа хубаарилаад, гектар бүридэ 2—2,5 килограмм хэмжээнэй гербисид хоро уһанда шэнгэрүүлэн сасаа һэн. Түрүүшын 2—3 үдэр соо хородогдоһон буртаг үбһэнэй дээгүүрхи һалаа набшаһанууд һанжажа, хомиролдожо эхилээд, удаань эшэнүүдынь нугаржа, өөдөө ургахаяа болидог байба. Һаяшаг ургажа байһан зарим ургамал тэрэ бэеэрээ хаташаһан юм. Тиигэжэ 6—7 хоногой туршада буртаг үбһэн сүм үгы хэгдэһэн байна. Талын хамхуул гербисид хорондо гансата үхэдэггүй, түрүүшын 4—5 үдэр ургахатай байдаг, Тиихэдэ загалмай гү, али альбадаа гэжэ буртаг ургамал гербисид хоро хаяһанай һүүлдэ хэдэхэн часай турша соо муудажа, ургахаяа болидог. Зарим буртаг үбһэнэй, илангаяа хамхуул, шүдэр үбһэн, үрмэдэһэнэй хүсэд ехэ боложо ургаадүй байхада гербисидээр хорлохоодоо хэрэггүй. Юуб гэхэдэ, буртаг үбһэнэй зариманиинь түрүүн ургаашаһаа аяар 7—8 хоногоор һүүлдэ гарадаг байна. Жэшээлхэдэ, түрүүн гараһан ургамалай сүм усадхагдаһанай һүүлдэ долоо хоноод, баһа ондоо эшэнүүд ургажа эхилдэг. Тиимэһээ таряалан дээрэ буртаг үбһэнэй хүсэд олоороо ургажа, тэдэнэй эшэнүүдтэ 2—3 набшаһанай бии боломсоор, юрэнхыдөө июниин һүүл багаар, июлиин эхеэр ургасадаа гербисид хоро хаяхада таарамжатай. Ургасые нэгэ удаа һайса хорлоод байхада, бүхы буртаг үбһэнэй хүсэд усадхагдаагүй һаань, хороёо шэнгэрүүлээд, сасахада болохо.

Сэлэнгын Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо самолёдоор таряанайнгаа газарта хоро сасуулжа байна. Хамтадаа 500 гектар шэниисын газарта хорон сасагдаха юм. **Зураг дээрэ:** Улан-Удын аэропортын самолёт хоро сасажа ябана.

Л. Хайдуровай фото.

Хоро сасадаг «ОНК» маркын машинаар үдэртөө 12 га хүрэтэр ургаса хородожо болохо байна. Хэрбээ уһа бүлэжэ гаргаха тусхай түхеэрэлгэтэй һаа, үдэртөө бүришье ехэ газарта хоро сасаха юм. Тэрэшэлэн «ОС-54» гэжэ түхеэрэлгэ хэрэглэжэ, хороёо гараар сасахада өөрэгүй.

Ороохо таряанайнгаа ургасада гербисид хорые наратай, һалхигүй намдуухан үдэр хаяхада тон таарамжатай. Хэрбээ ургасадаа гербисид хоро сасаһанай һүүлдэ хура бороогой орожорхёо һаань, тэрэнээ багашагаар дахин сасаха хэрэгтэй. Энэ хорые үглөөгүүр эртэ, шүүдэр соо гү, али дан шииг нойто ехэтэйдэ хаяжа болохогүй. Гербисид хорые агаарһаа самолёдоор хаяхада бүришье таарамжатай байдаг.

М. Данчинова,
Онохойн станциин ургамалые хамгаалха лабораторие даагша.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Комсомолой организацида саг үргэлжэ туhалжа байха

hаяхан КПСС-эй Закаменай аймагай ээлжээтэ пленум боложо, «Комсомолой хүдэлмэрие партийна организацинуудай зүгhөө хүтэлбэрилые hайжаруулха тухай» асуудал зүбшэбэ. Энэ асуудалаар партиин айкомой секретарь нүхэр Ю. Л. Балдаев элидхэл хэбэ.

Коммунистическэ партиин үнэн сэхэ туhалагша Ленинскэ комсомолой хүндэтэй, харюусалгатай үүргэ тухай элидхэлшэ тогтон хэлээд, партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ хэрэгтэ аймагай комсомолшууд болон залуушуулай эдэбхитэйгээр оролсон, ажахын алишье hалбарида ехэ үүргэ дүүргэжэ байhан тухай, ВЛКСМ-эй XIII съездэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, Ленинскэ комсомолой алдарта 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын тула хэжэ байhан ажал хэрэг тухай элидхэлшэ дэлгэрэнгыгээр хэлээ.

Аймагай комсомолшууд болон залуушуул худөө ажахые, илангаяа мал ажалаа түргэнөөр хүгжөөхэ, тэрэнэй ашаг шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ сэхэн үүргэ ээлнэ. Жэшээлхэдэ, 305 колхозник комсомолшуудhаа 186 хүниинь мал ажалда хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэй 107-ниинь hаалишад, 18-ниинь хонишод, 27-ниинь мал адуулагшад юм. hүүлэй жэлнүүдтэ партиин XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, аймагай партийна организацинууд комсомолой хүдэлмэрие хүтэлбэрилхэ талаар бодото анхарал хандуулдаг болоо.

Жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхозой партийна эхин организаци (секретариинь нүхэр Б. Б. Ринчинов) комсомолой комитедэй хүдэлмэридэ горьтойхон туhаламжа үзүүлжэ, зүбөөр хүтэлбэрилнэ. Тэндэ комсомолой организациин секретарь ажал хүдэлмэри тухайгаа хододоо партийна суглаан дээрэ тоосожо байдаг, партиин бюрогой гэшүүд комсомолой организациин hара бүриин хүдэлмэриин түсэб табилсадаг, тэрэнэй дүүргэлтые шалгажа байдаг. Комсомолой энэ организаци 40 гэшүүдтэй. Тэрэнэй 24 хүниинь мал ажалда хүдэлнэ. Колхоздо комсомол-залуушуулhаа бүридэhэн hүнэй-товарна хоёр фермэ эмхидхэгдэнхэй. Комсомол Василий Дондуковой хүтэлбэрилдэг фермынхид колхозой малшадай дунда дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүүлжэ, колхоз соогоо нэгэдэхи hуури эзэлиэ. Энэ фермын залуушуул өөhэдын уранhайханай кружогтой юм. Тэдэнэр колхозой клубта, бэшэшье фермэнүүдтэ концерт харуулдаг байна. Комсомолшууд—hаалишад Е. Бадмаева, С. Санжанова, М. Будаева, Д. Бадмаева гэгшэд hү hаалгаар hайн амжалта туйлаа.

Мүн «Победа», «Коммунизм», «40 лет Октября» гэжэ колхозуудай партийна организацинууд комсомолой хүдэлмэрие муу бэшээр хүтэлбэрилнэ. Эндэхи комсомолшуудай олонхинь мал ажал дээрэ, малай байра болон бэшэшье барилганууд дээрэ ажаллана. Үнгэрhэн жэлдэ «Победа» колхозой партийна, комсомолой организацинуудай үүсхэлээр эмхидхэгдэhэн барилгын бригада (бригадирынь комсомолой комитедэй секретарь Жапов) hайнаар хүдэлмэрилөө. Тэдэнэй хүсөөр 3500 кубометр барилгын модон бэлэдхэгдэжэ, 1000 эхэ хониной багтаха хоёр типовой байра баригдаhан байна.

Мүнөө жэл партийна организацинуудай үүсхэлээр аймаг дотор комсомол-залуушуулай барилгын 7 бригада эмхидхэгдээд, hайнаар ажаллажа байна. Тэдэнэй хүсөөр мүнөө 16 мянган кубометр барилгын модон бэлэдхэгдээд, барилга үргэнөөр хэгдэжэ байнхай. Аймагай комсомолшууд, залуушуул үбhэ хуряалгын, силос даралгын үедэ эсэшэ сусашагүйгөөр ажалладаг байна.

Гэхэтэй хамта, зарим партийна эхин организацинууд комсомолой ажабайдалда анхаралаа hулаар хандуулна, тэрэнэй хүдэлмэрие ёhотой hайнаар хүтэлбэрилнэгүй. Илангаяа «Байгал» колхозой партийна организаци комсомолой организациин хүдэлмэрие муугаар хүтэлбэрилнэ. Эндэхи комсомолшуудhаа мал ажал дээрэ үсөөн хүн ажаллана, комсомолой суглаан hара бүридэ зарлагданагүй, hүүлэй жэлнүүдтэ эхин организаци комсомолой гэшүүндэ түрүү хүбүүд, басагадые орой абанагүй. Мүн баhа аймагай центрын комсомолой зарим организацинууд муугаар хүдэлмэрилнэ, партийна организацинуудай зүгhөө тэдэнэй хүдэлмэридэ анхарал хандуулагданагүй гэжэ пленум дээрэ тэмдэглэгдээ.

Аймагай hургуулинуудай партийна организацинууд hурагшадые худөө ажахын хүдэлмэриин дүй дүршэлдэ hургаха талаар hаналаа багаар хандуулна, дунда hургуули дүүргэгшэдhээ үсөөниинь колхоздо ажаллахаяа ошоно. Комсомолой зарим организацинуудта залуушуулай политическэ hуралсал муугаар эмхидхэгдэнэ, олон кружогүүд жэлэй дунда хүдэлмэрилхээ болишоно. Комсомолшууд соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэридэ үшөөл hулаар туhалдаг зандаа.

Комсомолшууд болон залуушуулай дунда hонирхолтой лекци, элидхэл үсөөнөөр уншагдана, тэдэнэр партиин, комсомолой түүхэтэй муугаар танилсуулагдана. Пленумдэ хабаадагшад ВЛКСМ-эй айкомой, тэрэнэй бюрогой хүдэлмэрие хатуу шангаар шүүмжэлээ.

—ВЛКСМ-эй айком комсомолой организацинуудые халирхай муугаар хүтэлбэрилнэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ биратай туhаламжа үзүүлнэгүй. Комсомолой организацинуудай секретарьнуудые hургаха, хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна, колхозуудаар хаа яа ябадаг заншалтай,—гэжэ үгэ хэлэhэн нүхэд Батуев, Гончиков, Попова, Дугаров болон бусад тэмдэглэбэ.

Пленумэй асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ олон хүн хабаадаа. hүүлээрнь комсомолой хүдэлмэрие партийна организацинуудай зүгhөө хүтэлбэрилхэ хэрэгые hайжаруулха хэмжээ-абуулгануудые хараалба.

Б. Ванчиков.

1958 ОНОЙ ХҮДӨӨ АЖАХЫН БҮХЭСОЮЗНА ВЫСТАВКЭ ДЭЭРЭ

Зураг дээрэ: БМАССР-hээ ерэhэн экскурсантнууд «РСФСР» гэжэ павильон дотор Краснодарска хизаарай Пластуновско районой колхозуудай амжалтатай танилсажа байна. Энэ районой колхозууд 1953 ондо үнеэн бүриhөө дунда зэргээр 1671 килограмм hү hааhан байгаа hаа, 1957 ондо 2582 килограмм hааhан байна. 1953 ондо хүдөө ажахын эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ 16 толгой малтай байгаа hаа, 1957 ондо 25 толгой малтай болоо. Малаа гол түлэб кукурузаар тэжээдэг юм. 1957 ондо 6111 гектарта кукуруза тарижа, үнеэн бүридэ 13,5 тонно гэхэ гү, али бүхы дээрээ 64450 тонно силос дараhан байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Гээгдэнги hанал бодол гаргана

Энэ жэлэй эхеэр Прибайкальска аймсоведэй гүйсэдком аймагай хүдөө ажахые хүгжөөхэ 1958 оной түсэб зүбшэн хэлсэжэ, баталан абаhан байна. Тиихэдээ колхозуудай зохёоhон түсэб хараадаа абалсаhан юм. Мүн бии байhан арга боломжоёо элирүүлжэ, хүдөө ажахые улам саашань хүгжөөхэ талаар тодорхой хэмжээ-ябуулгануудай түсэб зохёоходоо хараалха гэжэ колхозуудта дурадхагдаа бэлэй.

Аймагай хүдөө ажахые хүгжөөхэ энэ түсэб дүүргэхын түлөө бүхы шадалаа, элирүүлэгдэhэн арга боломжоёо элсүүлхэ хэрэгтэй байгаа. hү, мяха, ноoho абалгые эрид дээшэлүүлхэ, хүдөө ажахын продукци гүрэндэ бүри ехээр тушааха гэжэ шэнэ түсэбөөр хараалагдана. Энэ түсэб бодото дээрэнь бэелүүлхын тула колхозуудта бүхы арга боломжо бии. Хүдөө ажахын техникые мэдэлдээ абаhанай ашаар колхозуудай материальна-техническэ база нилээд бэхижэhэниие байна.

Олонхи колхозууд аймагай хүдөө ажахые хүгжөөхэ 1958 оной түсэб бодомжотойгоор хаража үзэhэн, тэрэ түсэбтэй зохилдуулан финансово-үйлэдбэриин түсэбөө баталжа абаhан юм. Гэхэтэй хамта, зарим колхозуудай хүтэлбэрилэгшэд түсэбөөр хараалагдаhанhаа багаар продукци үйлэдбэрилхэ гэhэн hэдэлгэ гаргана. Жэшээлхэдэ, Лазогой нэрэмжэтэ колхозой (правлениинь түрүүлэгшэ нүхэр Маньков, парторганизациинь секретарь нүхэр Молоков) финансово-үйлэдбэриин түсэб 1958 оной гүрэнэй түсэбтэй зохилдоногүй. Юуб гэхэдэ, 1957 онойхитой сасуулхада, үйлэдбэриин ямаршье ургалта тэрэ түсэбэй ёhоор хараалагданагүй. 528 тонно hү hааха гэжэ түсэблэхын оронд 480 тонно hаахаар хараалагдана. 65 гектарта хартаабха тарихын оронд 52 га түсэблөөд, миил 50 гектарта тариилга хэгдэhэн байха юм. Тус колхоз гүрэндэ продукци тушаалгын түсэбэй ёhоор 611 центнер мяха тушааха аад, оройдоо 370 центнер тушааха, худалдаха гэжэ түсэблэнэ. Харин 500 центнер мяха дэлгүүр дээрэ наймаалха гэжэ хараалаанхай. Мүнөө энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд мяха, үндэгэ, hү гүрэндэ тушаалгые hаатуулжа байна. Мүн ороohoто культура тарилгые 47 гектараар хорогоо.

Иимэрхүү гээгдэнги байдал мүн лэ «Заветы Ильича», «Прибайкалец» колхозуудта үзэгдэнэ.

Түсэбтөө дээшэлүүлэгдэhэн уялга хараалха тухай аймсоведэй гүйсэдкомой зүгhөө эдэ колхозуудай хүтэлбэрилэгшэдhөө эрибэшье, тэрэнь бэелүүлэгдээгүй байhаар. **Г. Ильин.**

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо

НООhО ХАЙШАЛДАГ ПУНКТНУУДТА

Хониной ноohо хайшалалгые эмхитэйгээр, богони болзор соо үнгэргэхын тулада колхозой барилгашад энэ жэлдэ тусхай пункт Дахино гэжэ газарта бариhан юм. Эндэ нэгэ доро гурбан агрегат хүдэлжэ, үдэр соо 1400 толгой хониной ноohо хайшална. Мүнөө жэлдэ эндэ хамта 12 мянган хонин хайшалагдахань. Ноohо хайшалалгые нэгэдэхи ОТФ-гэй бригадир нүхэр Р. Будаев толгойлно. Хоёрдохи ехэ пункт Сылир гэжэ газарта баригдаа. Ноohо хайшалалга түлэг дундада ябажа байна.

«БУДАМШУУЕ» ТАБИНА, «БАЯНГОЛЫЕ» БЭЛДЭНЭ.

Баянголой Культурын байшангай уранhайханай бүлгэмэй коллектив Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ зүжэгые бэлэдхээд, аймагайнгаа колхозуудаар ябажа, мүн Курумканай аймагай Бархан нютагай ажалшадта харуулаа. Мүнөө Н. Балданогой «Баянгол» гэжэ драмые бэлдэжэ эхилбэ. Тус коллективтэ Баянголой дунда hургуулиин багшанар олоороо хабаадалсажа, зүжэгүүдэй гол рольнуудые наадана.

Д. Санданов.

Баргажан.

Барилгын шанарай түлөө тэмсэнэгүй

Байгша оной хоёрдохи квартал соо дүүжэн харгые ашаглалгада үгэхэ гэжэ барилгын-монтажна «Джидастрой» трестын коллективэй социалистическэ уялгын нэгэ пункт соо бэшэгдэнхэй. Гадна, барилгануудаа «hайн» гэhэнhээ доошо бэшэ сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада үгэхэ гэжэ мүн лэ энэ социалистическэ уялгын долоодохи пунктда бэшэгдэhэн байгаа.

Мүнөө хоёрдохи квартал дүүрэбэ. Тиимэhээ энэ дүүжэн харгын барилга хэр урагшатайгаар ябанаб гэжэ хаража үзэе.

Энэ дүүжэн харгы 1951 онhoo хойшо баригдажа байhан нэрэтэйшье hаа, хэзээ дүүргэгдэжэ, ашаглалгада үгтэхэнь мэдэгдэнэгүй. Тэрэнэй узел, түхеэрэлгэ бүхэндэ дутуу дунданууд олон. Жэшээнь, вагонеткые тодожо абаха талмайн үндэрөөр баригдаhан дээрэhээ эстакада доогуур хоohон вагонеткэ гаража шаданагүй. Мүн дүүжэн харгын олон тулгануудшье хэлтэгыгээр hуулгагданхай. Инкурска станци шанаржуулгын фабрика хоёрой хоорондохи тулгын тон набтараар хэгдэhэн дээрэhээ дүүжэн харгыгаар ябаhан хооhоншье вагонеткэ газар шудархаяа hанана. Гадна, Инкурска станциин эстакада алишье зүгhөө халхабшагүй тула тэндэхи талмай дээрэ зун, намарай бороодошье, үбэлэй hалхи шуургандашье ажаллахын аргагүй байха байна.

Дүүжэн харгы хадаа hаадгүйгөөр, түргэнөөр, найдамтайгаар хүдэлхэ утаhа холбоотой байха ёhотой. Энэ харилсаа бэелүүлхын түлөө эндэ тусгаар бүүдхэнүүд соо телефонууд тодхогдохо юм. Теэд телефоной бүүдхэнүүд тон муугаар баригданхай.

Эстакадын бетон hууриин ойрохоно жэбэрhэн түмэр хоолой хэбтэнэ. «Энэ юун хоолой гээшэб». гэжэ Инкур станциин начальник И. Е. Калмаковhоо асуухада: —Энэшни хоолой бэшэ, тон үнэтэй канат гээшэл,—гэжэ харюусаба.

— Иимэ үнэтэй материал эндэ олон хэбтэдэг юм гү?

—Гансахан манай станцида хамтадаа 50 метр иимэ канат хэбтэдэг, —гээд нүхэр Калмаков канадай таhархайнуудые харуулна. Үшөө нэгэ канадай таhархай эстакадын бетон hуури соohoo бултайнхай. Энээниие барилгашад ойлгомторгүй бетон соогоо даралсаhан байгаа ха. Иимэ канадай тон үнэтэй байдаг тула канадай метр үлүүтэй хэhэгые тушааха ёhотой юм гэжэ мэдэхэ хүнүүд хэлэдэг. Гэбэшье, энэ хэрэгые эндэ хэншье эрхилдэггүй. Тиимэhээ дүүжэн харгы зубшажа, олон тонно үнэ ехэтэй канадай таhардаhанууд хэбтэнэ.

hаяхан эндэхи барилгашад дүүжэн харгын ээлжээтэ туршалга үнгэргэбэ. Тиихэдэнь мүнөө вагонеткэнүүд канат дээрэhээ унаагүй. Урда тээнь олдоhон дутуу дунданудаа барилгашад яhала заhаhан хэбэртэй. Гэхэтэй хамта, хэхэ юумэ үшөөл нилээд ехэ байна.

Дүүжэн харгые ашаглалгада оруулха болзор үнгэржэ байнхай. Ушар иимэhээ барилга-түхеэрэлгын трестынхид хамаг дутуу дунданудыень ойрын үедэ усадхажа, дүүжэн харгые hаядаа ашаглалгада оруулхын түлөө оролдохо ёhотой.

А. Ткач.

Уран гартан шалгарба

Ханада үлгөөтэй байhан В. И. Ленинэй, А. М. Горькиин портредүүдые хараhан хүн бүхэн биирээр зурагдаhан ха гэжэ абаhаар хэлэхээ hанана. Харин дүтэ ошожо харахада эдэмнай нииткэ, зүүгээр уралан оёгдоhон портредүүд байжа, олониие ехэ hонирхуулна. Хонхолой тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Тугаринова эдэ зурагуудые уралан оёод, Мухаршэбэрэй аймагай Культурын ордондо эмхидхэгдэhэн выставкэдэ табяа. Эндэ аймагай нютаг бүриин бэлигтэн хабаадалсажа, нарин уралалгын 50 гаран зүйлэй юумэ выставкэдэ табиhан байна. Инкубаторна станциин моторист В. Шалаевай зураглан харуулhан байгаали, «Эрдэм» совхозой агроном М. Карповагай уралан оёhон Кремль, «Ошон» колхозой гэшүүн Надмит Цырендоржиевагай оёhон гоё тэрлиг выставкэдэ үндэр сэгнэлтэ абаа.

М. Николаев.

Түүхэтэ шиидхэбэринүүд

Хитадай Арадай Республика. Харбиндахи электрын машина бүтээдэг завод ороной эгээн шэнэ предприяти болоно. Электростанцинуудта хэрэгтэй томо оньhожоруулагдаhан гидрогенераторнууд ондэ бүтээгдэнэ. **Зураг дээрэ:** 25 мянган киловатт хүсэтэй уралай турбиннын ротор бүтээгдэжэ байна.

Синьхуа агентствын фото.

Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съездын хоёрдохи сесси май hарада болоhон юм*. Хитадай компартиин Центральна Комитедэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэл (элидхэлшэ партиин ЦК-гэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр Лю Шао-ци), Москвада болоhон коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай Зүблөөнүүд тухай элидхэл (элидхэлшэ партиин ЦК-гэй генеральна секретарь нүхэр Дэн Сяо-пин), КНР-эй хүдөө ажахые 1956—1967 онуудта хүгжөөхэ гол шухала дүримүүд тушаа тайлбаринууд (хоёрдохёо харагдаhан проект) (элидхэлшэ партиин ЦК-гэй секретариадай гэшүүн нүхэр Тань Чжэнь-линь) сесси дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, тэдэ элидхэлнүүд тушаа зохихо шиидхэбэринүүд баталан абтаа. Партиин Центральна Комитедэй гэшүүндэ кандидадуудаар 25 хүн нэмэжэ hунгагдаа.

Хитадай Коммунистическэ партиин VIII съездын хоёрдохи сесси агуухэ хитад арадай ажабайдалда угаа ехэ түүхэтэ удхашанартай юм.

Хитадай Коммунистическэ парти социализм байгуулгадаа оронойнгоо туйлаhан амжалтые энэ сесси дээрээ согсолон хараад, оронойнгоо экономико болон культурые дам саашань хүгжөөхэ, ажалшадайнгаа ажана байдалые улам hайжаруулха гэhэн зорилго табяа.

Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съездын хоёрдохи сесси Хитадай Коммунистическэ партиин ЦК-гэй хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэлые нэгэн дуугаар hайшаагаа.

⁂

Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съездын нэгэдэхи сессиин болоhонhоо хойшо жэл хахадhаа үлүү саг үнгэрбэ. Хитад арад энэ үе соо партиингаа хүтэлбэрээр ябажа, социализм байгуулгын талаар нилээд ехэ амжалта туйлаа. Хитадай Арадай Республика арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ нэгэдэхи табанжэлэйнгээ түсэбые 1957 ондо нилээд үлүүлэн дүүргэбэ.

Нэгэдэхи табанжэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэhэнэй ашаар социалистическэ hалбаринь Хитадай экономикодо бүлюу hуури эзэлдэг болhон байна. Ажахыдахи үмсын—капиталистическэ hалбари усадхагдаа шахуу, ашаг олзо багаар үгэдэг ажахынууд орон дотор нилээд үсөөрөө.

Хитад арад орон доторо социалистическэ индустрие хүгжөөжэ эхилээ. Табанжэлэй турша соо промышленна гол шухала продукци: нүүрhэ, нефть, электроэнерги, булад гэхэ мэтэ нилээд ехээр гаргагдадаг болоо. Хитадай Арадай Республикада урдань байгаагүй промышленна шэнэ hалбаринууд: химическэ, авиационно, автомобильна, станок бүтээлгын, мүн бусадшье hалбаринууд хүгжөөгдэжэ байна.

Хитадай хүдөө ажахыдашье ехэхэн хубилалта болоо. Хүдөө тосхонуудые социалистическэ ёhоор шэнэдхэн хубилгаха тухай 15 жэлэй түсэб оройдоол табанжэлэй турша соо дүүргэгдээ. Хитадта табанжэлэй турша соо ороohо, хлопок, хүдөө ажахын бусадшье культуранууд нилээд ехээр хуряагдаа. Түрүүшын табанжэлэй турша соо транспорт, экономикын бусадшье hалбари түргөөр хүгжөөгдөө. Наука, культура, элүүрые хамгаалга мүн лэ түргөөр хүгжөөгдэhэн байна. Арадай ажана байдал улам hайжараа.

Нэгэдэхи табанжэлэй амжалтатайгаар дүүргэгдэhэнэй ашаар орон дотор социализмые саашадань түргөөр хүгжөөхэ арга боломжо байгуулагдаба. Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съездын хоёрдохи сессиин тэмдэглэhэнэй ёhоор, ороной ажалшад урдань үзэгдөө дуулдаагүй политическэ эдэбхи үүсхэл гаргажа байна. Энээнэй ашаар ороной экономико болон культурань бүри түргөөр хүгжэхэ арга боломжотой болоо.

Промышленность болон хүдөө ажахыгаа нэгэн доро хүгжөөхэ, тиихэдээ хүндэ индустрияа хүдөө ажахыда орходоо бүри түргөөр хүгжөөхэ зорилгые Хитадай Коммунистическэ парти арадайнгаа үмэнэ табиба. Промышленность болон хүдөө ажахые нэгэн доро хүгжөөхэ гэhэн партиин хараа шугамынь тон зүб байна.

Экономико, политика болон идеологиёо хүгжөөлгөөр хитад арадай ехэ илалта туйлаhанай ашаар Хитадай экономико, культурань бүри түргөөр хүгжэжэ байна. Хитадай Арадай Республикын хоёрдохи табанжэлэй түрүүшын жэл болохо 1958 ондо арадайнь ажахы бүри түргөөр хүгжэhэн байна. Хитадай Арадай Республикын промышленность, хүдөө ажахы, культура бүришье түргөөр хүгжөө. 1958 оной январь hараhаа апрель хүрэтэр промышленностиин гаргаhан бүхы продукцинь 1957 оной энэ үеынхидэ орходоо 26 процентээр ехэ байгаа, харин тиихэдэ гансахан апрель hарада нёдондонойхидо орходоо 42 процентээр ехэ продукци гаргагдаа.

Хитадта 1958 ондо мянгаад промышленна томо предприятинууд баригдаха юм. Энэнь түрүүшын табанжэлэй бүхы үе соо баригдаhанда орходоо олон болоно.

Экономико, политика болон идеологиёо хүгжөөлгөөр Хитадай арадай элитэ ехэ амжалта туйлаад байhан мүнөө үедэ Хитадтахи социалистическэ байгуулалтын үмэнэ шэнэ зорилго табигдаба. Техникэ болон культураяа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ Хитадай Арадай Республикын мүнөө үеын гол зорилгонь болоно. Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съездын хоёрдохи сесси энэ зорилгые бэелүүлхэ угаа шухала байhан тухай партидаа, арадтаа заагаа. Оронойнгоо арадай ажахые, тэрэ тоодо хүдөө ажахые, нютагай промышленностиие түсэбэй ёhоор хүгжөөхэ, мүнөө үеын шэнэ машина, техникээр хангаха, бүхы город, тосхонуудые электрын гэрэлтэй болгохо, бүхы томо, дунда зэргын городуудые промышленна городууд болгохо гээшэ техническэ революциин гол зорилго мүн болоно.

Мүн нэгэн доро культурна революци хэхэ шухала байhан тухай сесси заагаа. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй шүүлые эрдэм номдо бүгэдыень hургаха, хүн зониие уялгата ёhоор эхин hургуулитай болгохо, волостьнуудта дунда hургуулинуудые байгуулха, округуудта, олохон уездүүдтэ дээдэ hургуулинуудые, научна эмхи зургаануудые бии болгохо гээшэ культурна революциин гол зорилгонуудай нэгэн болоно.

«Хитадай Арадай Республикын хүдөө ажахын гол шухала hалбаринуудые 1956—1967 онуудта хүгжөөхэ гол шухала дүримүүдэй» проектые хоёрдохи сесси hайшаагаа.

Коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй Москвада болоhон Зүблөөнүүдтэ баталан абтаhан Декларациие, энхэ найрамдалай Манифестые Хитадай компартиин VIII съездын хоёрдохи сесси нэгэн дуугаар hайшаагаад, нүхэр Мао Цзэ-дун түрүүтэй Хитадай компартиин делегациин эдэ Зүблөөнүүдтэ хэhэн ажалые hайн дээрэ тоолоо. VII съезд дээрээ Югославиин коммунистнуудай союзай баталан абаhан марксизм-ленинизмдэ харша программые сесси ехээр буруушаагаа.

Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съездын хоёрдохи сессиин шиидхэбэринүүд агуухэ хитад арад, бүхы дэлхэйн дээрэхи ханинарынь ехээр hайшаагдаа угтаа. Хитадай ажалшад социализм байгуулгадаа шэнэ шэнэ амжалта туйлахаар зоригжонхой.

Т. РАХИМОВ.

*) Хитадай Коммунистическэ партиин Бүхы Хитадай VIII съезд дээрэ баталагдаhан Хитадай Коммунистическэ партиин Уставай ёhоор, партиин съезд 5 жэл соо нэгэ дахин зарлагдахаар тогтоогдоо. Центральна Комитет съездhээ съезд хүрэтэрхи болзорто партиин Бүхы Хитадай сессиие жэлдээ нэгэ дахин зарлаха байна.

Арадайнгаа соёл культурые саашадань хүгжөөхын түлөө

Р. САФРОНОВ,
БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо.

Үглөөдэр манай республикын культурын хүдэлмэрилэгшэдэй Нэгэдэхи съезд нээгдэхэнь. Энэ съезд Бурят-Монголой АССР-эй тогтоhонhоо хойшо 35 жэлэй ойн баярай үршон байдалда үнгэрхэнь.

Автономно республикынгаа тогтоhонhоо хойшо 35 жэл болоhон ойе манай арад байгуулхы хүсэ шадалаар түгэс, КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдhээ эламжалhан политическэ болон ажалай зэргэдөөгүй ехэ хүгжэлтын үедэ тэмдэглэнэнь гээшэ.

Бурят арад баян түүхэтэй. Анхан сагhаа хойшо манай арадай хуби заяан ород арадай ажабайдалтай нягта холбоотой байhан ым. Экономическа, политическэ ажабайдалай 300 жэлэй туршада hалбаран хүгжэлэ болбол бурят, ород арадуудай хоорондо хани халуун барисаанай түшэг тулгуурин болоҗо үгэhэн байгаа. Энэ хани барисаан Советскэ засагай hалбаран мандаhан жэлнүүдтэ улам түргөөр урган сэтглээ. Социалистическэ революциин илалта хадаа хаанта России бүхы арадуудай, тэрэ тоодошье манай бурят арадай хуби заяанда түүхэтэ хубилалта асарhан байна. Советскэ засагай тогтоhонhоо хойшонхи 40 жэлэй хугасаада ленинскэ национальна политикын илаhанай ашаар бурят орон баяр харанхы, хонгил хооhон дайда байhаар ажахын, соёл культурын талаар урданиь үзэгдөөгүй ехэ амжалта солото Коммунистическэ партиингаа хүтэлбэри доро туйлаhан, баян дэлгэр байдалтай, үргэн ехэ сүлөөтэй болоhониинь хэндэшье элеэ.

Имагтал Октябриин hаруул hайхан наранай гэрэл доро бурят арад бэеэ даанхай автономитой, эрхэ сүлөөтэй, өөрынгөө хуби заяанай бүрин эрхэтэ эзэниинь болоҗо ядаhан байна.

Манай арад түгэс зэбсэгжэнги социалистическэ промышленностьтай болоо. Советскэ техникын шэнэ шэнэ туйлалтанууд манай республикын промышленна предприятинуудта үдэрhөө үдэртэ үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. 1913 онойхидо орходоо 1957 ондо бурят орон соохи промышленностиин гараhан бүхы продукци 48 дахин ехэ болоо. 1923 онойхидо орходоо 1957 ондо республика соохи промышленна предприяти болон транспортын хүдэлмэришэд 50 дахин олошороо.

Хүдөө нютагуудта хамтын ажалай тогтоhоной ашаар урдань нүүдэл байдалтай байhан бурят зон мүнөө хүсэтэй, хүдэр колхоз, совхозууд болон нэгэдэжэ, социалистическэ хүдөө ажахыгаа хүгжөөжэ байна. Манай республика соохи колхоз, совхозуудай поли дээгүүр 5 мянган трактор, ороhо, силос, хартаабха хуряадаг мянга шахуу комбайнууд, элдэб орёо бүхэн машина хүдэлдэг. Шэнэ техникээр зэбсэгжэhэн хүдөө ажахымнай хүгжэхэ тусам мэргэжэлтэд олошороо. Жэлhээ жэлдэ хүдөө ажахын, илангаяа мал ажалай продуктнууд улам ехээр абтадаг болоо. Колхозно байгуулалтые саашадань хүгжөөхэ, МТС-үүдые шэнэдхэн эмхилхэ тухай, мүн уялгата тушаалга, МТС-үүдэй хүдэлмэриин түлөө натура түлбэри болюулха, хүдөө ажахын продукт бэлэдхэхэ шэнэ гурим, үнэ сэн болон услови тухай парти, правительствын шиидхэбэринүүд хүдөө ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ шэнэ арга боломжонуудые арадаймнай урда дэлгээжэ үгөөд байна бшуу. Промышленностиин, хүдөө ажахын хурдан хүгжэлhэнэй ашаар советскэ арадай, тэрэ тоодо манай бурят арадай ажана байгаалан байдал, соёл культура үдэрhөө үдэртэ хүгжэнэ.

Республика доторхи hургуулинуудта долоон жэлэй уялгата hуралсалда хабадуулна, тэрэнhээ гадна, бүхы хүн зониие hаяа дунда эрдэмтэй болгохо хүдэлмэри hаа далайса ехэтэйгээр ябуулагдана. Дээр дээдэ, 15 дунда мэргэжэл олгуулха hургуули, олон тоото эхин, долоон жэлэй, дунда hургуулинууд, мүн ажалай мэргэжэл олгуулха hургуулинууд манда бии. Эдэ hургуулинуудта 100 мянга гаран hурагшад 6 мянгаад багшанарта заалгажа, эрдэм мэргэжэл шудалжа байдаг.

Богонихон болзор соо дээдэ мэргэжэлтэй олон олонтой эмнэлгын элдэб эмхи зургаанууд нээгдээ. 1923 ондо 23 врачтай, 77 дунда мэргэжэлтэй медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдтэй байhан аад, мүнөө 850 врачтай, 500-haa үшөө олон фельдшер, акушер болон бэшэшье медицинскэ мэргэжэлтэдтэй болоод байнабди.

Социалистическэ экономикын, арадай соёл культурын хүгжэхэ тудам ажалшадай ажабайдал улам бүри hайжарна. Жэлhээ жэлдэ манай колхознигууд, хүдэлмэришэд, ажалша интеллигенци баян, болбосон байдалтай болоҗо байна.

Советскэ засагай жэлнүүдтэ бурят орон доторхи хүдэлмэришэн, таряашанай дундаhаа хүдөө ажахын, промышленностиин нэрлигтэй бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд, алба хаагшад, эрдэмтэд олооропо ургажа гараа. Манай республикада соёлые шэнжэлхэ институт, СССР-эй Наукын академиин Зүүн Сибириин филиалай Бурят-Монголой бүлэг хүдэлжэ байдаг. Республикынгаа түб хото Улан-Удэдэ хэдэн зуугаад эрдэмтэднай хүдэлжэ байдаг гээшэ.

Соёлые шэнжэлхэ институдай хүдэлмэрилэгшэд бурят арадай түүхэ, хэлэ, литература, искусствын гол шухала асуудалнуудые шэнжэлжэ, промышленность, хүдөө ажахы болон соёл культурын талаар шэнэ шэнэ научно-шэнжэлхы хүдэлмэри тунхаглажа байдаг, «Бурят-Монголой АССР-эй түүхын» нэгэдэхи том үни дүүргээд, хоёрдохинь бэлэн болохо дүтэлөөд байна. Тэрэнhээ гадна, тус институдай научна хүдэлмэрилэгшэд «Бурят-монгол хэлэнэй грамматика», мүн «Советскэ бурят-монгол литературын түүхын очерк» бэшэжэ дүүргээд, хэблүүлхэеэ байна.

Түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ уран зохёол, хүгжэм, театральна болон зураглан харуулха искусство саг үргэлжэ саашадаа хүгжэжэл байдаг.

Москвада болохо бурят литература, искусствын хоёрдохи декадада республикамнай бэлигээ, хаба шадалаа харуулхаяа бэлдэжэ байна. 1959 оной түрүүшын хахадта бурят арадай литература, искусствын декада үнгэргэхэ тушаа парти, правительствын шиидхэбэри хадаа манай арадай соёл культурын саашанхи хүгжэлтэдэ Коммунистическэ партиин халуун анхаралаар хандадаг байhанай бодото баримта болоҗо үгэнэ гээшэ.

«Литература, искусствын арадай ажабайдалтай нягта холбоотой байхын түлөө», мүн «Агуухэ хани барисаан», «Богдан Хмельницкий», «Үнэн зүрхэнhөө» гэhэн оперонуудые сэгнэхэдэ гаргагдаhан алдуунуудые заhаха тухай» шухалын шухала партиина документнүүд манай творческо хүдэлмэрилэгшэдтэ хүсэ шадал нэмээнэ, шэнэ амжалта тээшэ уряална, олон национальна социалистическэ культурын баялигта хубитаяа ехээр оруулха зам заажа үгэнэ.

Һүүлэй жэлнүүдтэ манай уран зохёолшодой хурса, нугархай гүүрhан дороhоо hайн hайн зохёолнууд гараа. Жамсо Тумуновай «Нойрhоо hэриhэн тала», «Алтан бороо», Хоца Намсараевай—«Үүрэй толон», Чимит Цыдендамбаевай—«Банзарай хүбүүн Доржо» гэжэ романууд, Михаил Степановай—«Байгалай повесть», Николай Дамдиновай «Ургын hалбаржа байхада» гэжэ киносценари болон бэшэшье олон зохёол бурят литературын хүгжэлтые хүсэдөөр гэршэлжэ шадана.

Тэрэнhээ гадна, «Байгал дээрэ», «Саян уулын хормойдо» гэжэ оперонууд, «Голой толон» гэжэ балет, Цэрэн Шагжинай «Хабарай дуун», Дашарабдан Батажабайн «Барометр шуурга харуулна» гэжэ пьесэнүүд, ородой гэгээн бэлигтэ А. С. Грибоедовэй «Ухаанhаа болоhон уйдхар» гэжэ ородhоо оршуулагдаhан пьесэ республикын театрнуудта табигдаhан байна. Мүн ород драмын театр баhал шэнэ шэнэ пьесэ найруулан зүжэглоо. Бурят-Монголой дуу, хатарай ансамбль театрнууд болон хүгжэмэй бүлгэмүүдэй Бүхэсоюзна фестивальда горьтойхон амжалта туйлажа, хоёрдохи шатын дипломдо хүртэhэн байна.

Соёл гэгээрэлэй эмхи зургаанууд ажалшадай дунда агитационно-ойлгуулалжын хүдэлмэри угаа үргэнөөр ябуулна. Республика соохи 500 Культурын байшан болон клуб, 400 гаран библиотекэ, 300-haa үлүү киноустановко арадые хүмүүжүүлхэ алба хэжэ байдаг. Ном, газетэ, журнал жэл бүри улам олоор захигдадаг, радио дамжуулгын шанар саг үргэлжэ hайжаржа байдаг. Улан-Удэдэ телевизионно центр баригдажа, hаядаа хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай гэр байрада телевизорнүүд хүдэлжэ эхилхэнь.

Мүнөө үедэ соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриин харалган хаа хаанагүй болоод байна. Эдэ эмхи зургаанууд ажалшадай урда хэжэ байhан хүдэлмэри тухайдаа тоосожо, элидхэжэ дүүргээ гэбэшье, уранhайханай бүлгэмүүдэй амжалтануудые согсолон гаргахын тулада сомон, аймаг бүхэндэ, уранhайханай харалга болоод, Улан-Удэдэ республиканска харалга уржадэр эхилээд байна. 1940 ондо уранhайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэридэ хамтадаа 3 мянга хүрэхэгүй хүн хабаадаhан байгаа hаа, мүнөө аяар 35 мянган хүн эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Үглөөдэр нээгдэхэ культурын хүдэлмэришэдэй Нэгэдэхи съезд энээнhээ урагша хэгдэhэн хүдэлмэриин үрэ дүн согсолхо, арадайнгаа соёл культурые саашадань хүгжөөхэ замуудые тодорхойлон олохо гэhэн зорилготой. Ехэ юумэнэй хэгдээд байhые хэншье арсахагүй. Зүгөөр туйлаhан амжалтадаа толгойгоо эрьсэд тогтожо болохогүй гэжэ агуусхэ Ленин багшынгаа нангин захяае ходо hанажа ябаха, шиидхэгдээгүй асуудалнуудта онсо анхарал хандуулха нангин уялгатайбди.

Научна хүдэлмэришэд, дээдэ hургуулинууд бурядайнгаа олон зуун жэлэй түүхые гүнзэгыгөөр, олон талаhаань шэнжэлхын хойноhоо эрдэм бэлигээ, хүсэ шадалаа гамнахагүй, экономико болон культурын, литература болон искусствын асуудалнуудые марксистско-ленинскэ үзэл суртал баримталан шэнжэлхэ зорилготой.

КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые хүтэлбэри болгон, республика соохи hургуулинуудай, арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд политехническэ hуралсал ябуулжа байhан түрүүшынгээ дүй дүршэлые дэлбэлэн гүнзэгырүүлхэ, hурагшадые ажалда абьяастай, дуратайгаар хүмүүжүүлхэ, бүхы hургуулинуудые политехническэ hуралсалай гуламта болгохын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаха уялгатай. Дунда hургуули дүүргэгшэдэй олонхинь ажалда хүдэлhэнэйнгөө удаада дээдэ hургуулида ороходо байhыень хараадаа абажа, hургуулиин hуралсалые промышленность болон хүдөө ажахын хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй холбохо, үхибүүдые ажалай дадалтай болгохо гэhэн зорилго бэелүүлхынгээ хажуугаар, эрдэм ухаанай эшэ үндэhые hурагшадай гүнзэгыгөөр, мартахагүйгөөр ойлгожо, ой ухаандаа хадуужа абахын түлөө тэмсэхэ шухала.

Бурят уран зохёол, искусствын хоёрдохи декадада бэлдэхэ, тэрэниие эрхимээр үнгэргэхэ зорилго болбол бүхы театр, творческо эмхинүүдэй хүдэлмэриие шэнэдхэн hайжаруулха гэhэн эрилтэ табина бшуу. Мүнөө үедэ декадын бэлэдхэл нобшоор, хангалтагүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэмдэглэмээр. Театрнуудта, филармонидо мүнөө болотор декадын репертуар эли болгогдоодүй, зарим шэнэ опера, балет, драматическа зохёолнууд үшөөл, «түүхэй», хүсэд заhагдаагүй зандаа.

Декадада зорюулагдаhан номуудаа уранзохёолшод удаан бэшэнэ. Мүнөө сагай ажал, байдал зураглан харуулhан hай hайн пьесэ, зурагууд үгы шахуу, бурят арадай жаргалта байдал магтан дуулаhан дуун, кантата, оратори үсөөн.

Культурын министерство, Уранзохёолшодой, Композиторнуудай, Уранзураашадай союзууд декадада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эрид эгсээр hайжаруулха зорилготойшье, уялгатайшье гээшэ.

Манай хүдөөгэй интеллигенци болбол колхоз, совхозой ажалшадай культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ шиидхэхы шэнээ шадалтай хүсэн байhан туладаа өөhэдынгөө эдэбхи үүсхэл, эрдэм бэлигээ культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ гамнахагүй байhаниинь мэдээжэ. Тосхон, колхоз, совхоз, МТС, РТС бүхэндэ соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриин булаг шэнгеэр бурьялжа байдаг болохын түлөө ажалшадай дунда энэ хүдэлмэриие нэлэнхы фронтоор дабшуулха гэhэн уряал Иволгын аймагай Харганаа нютагай интеллигенци түрүүлэн үүсхэжэ, hайшаалтай алхам хээд байна. Харганаагайхидай халуун уряае республикын хүдөөгэй интеллигенци бүримүhэн дэмжэжэ, хаа хаанагүй соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриие согтой залитайгаар ябуулха зэргэтэй.

Тиигэхынгээ хажуугаар, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хогшол зөөриие ехэжүүлхэ тушаа hайсахан бодожо үзэхөөр болоод байна. 1957 оной декабрь hарада болоhон КПСС-эй обкомой VIII пленум 1958—1959 онуудта культурын эмхи зургаануудта хэрэгтэй гэр байра барилгын түсэб баталhан байгаа. Энэ түсэб мүнөө болотор мууса дүүргэгдэнээр, зарим газарта оройдоо юуншье хэгдээгүй байhаар. Бии байhаншье культурын эмхи зургаанууд материальна хогшол үшөөл багатай. Колхоз, совхоз, промышленна предприяти болон ажалшадые хабаадуулжа, соёл гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэриие гуримтай эмхитэй болгохо, тэдэнэй материальна хогшол бэхижүүлхэ, колхоз, аймаг бүхэниие культурын эмхи зургаанай гэр байра бариха түсэбөө заатагүй дүүргэдэг болгуулха уялга бидэнэй урда баhал байна бшуу. Уранhайханай бүлгэмүүдэй хүдэлмэриие эмхидхэн хүтэлбэрилхэ хэрэгтэ алдуу эндүү али олон дайралдадат байhаар. Уранhайханай бүлгэмэй хүдэлмэриие эмхидхэхэдээ ажалай гү, али нэгэн политическэ кампаниин болоходо hэргээгээд лэ, үнгэрhэн хойнонь мартажархидаг ушарал олон үзэгдэнэ, мүн искусствын элдэб жанрые уранhайханай бүлгэмүүд хэрэглэнэгүй, уранhайханай талаар залуушуулай мэргэжэл дээшэлүүлэгдэнэгүй, культурын хүдэлмэриин идейнэ удхада анхарал хандуулагданагүй. Культурын министерство, тэрэнэй нютагай органууд, партиина, советскэ организацинууд эдэ бүхы дутагдалнуудые усадхахын түлөө тэмсэхэ ёhотой.

Советскэ Союзай хани барисаата арадуудай бүлэ соо культурын шэнэ шэнэ хүгжэлтэ бурят арадай туйлажал, туйлажал байна гээшэ.

Советскэ арадай, Коммунистическэ партиин зорилго, эрилтэнүүдтэ харюусажа шадахаар, манай орон дотор коммунизм байгуулха хэрэгтэ ашатай туhатай байхаар, ажалшан зониие амжалтада зоригжуулхаар соёл гэгээрэлэй хүдэлмэриие ябуулха гэhэн нангин уялгада хүртөөд байhан туладаа манай республикын культурын хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи үүсхэл ехэтэйгээр, хүсэ шадалаа гамнангүй хүдэлхэ зорилготой.

„Холын Сибирь ошохобди"

Иигэжэ Эхэ оронойнгоо ниислэл хото Москвагай дунда hургуули дүүргэhэн түрүү залуушуул мэдүүлнэ. Москвагай 497-дохи, 509-дэхи дунда hургуули дүүргэhэн олон хүбүүд, басагад Сибирь болон Дальна Восток ошожо, арадайнгаа ажахые бүри ехээр хүгжөөхын түлөө тэмсэлдэ хабаадалсаха гэhэн патриотическа үүсхэл гаргаа.

Москвагай Пролетарска райондо ВЛКСМ-эй XIII съездын шиидхэбэриие зүбшөөлгэдэ зорюулагдаhан комсомол-залуушуулай эдэбхитэдэй суглаан дээрэ эдэ хоёр hургуулиие дүүргэгшэд Сибирь ошожо хүдэлмэрилхэ байhанаа бултандаа мэдүүлээ. Борис Кошлич, Владимир Веретенников, Анатолий Полевой, Алексей Каменев болон бусад иигэжэ мэдүүлээ: бидэнэр комсомолшууд байhан тулада түрэл партиингаа заабариие бэелүүлхэ хэрэгтэ хэзээдэшье бэлэмди. Һанаад үзэгты, Ленинскэ комсомолнай Эхэ оронойнмнай түүхэдэ хэды ехэ амжалтаар алдаршанхай гээшэб. Ороноо индустриализацилгын үедэ урган бодоhон Магнитогорск, Челябинск, Комсомольск-на-Амуре городуудай барилгада манай комсомол түрүүлэн ябаhан байна. Мүнөө ниимэ hайн сагта ямаршье ой тайга соогуур түмэр зам бариха, шэнэ газар элдүүрилхэ, хүсэ ехэтэ мүрэн дээрэ асари ехэ электростанциин барилгада хабаадалсаха гээшэ бидэ залуушуулай нэрэ хүндын, алдар солын хэрэг лэ.

90-дэхи, 101-дэхи 468-дахи hургуулинуудые дүүргэhэн хэдэн залуушуул өөhэдынгөө гүйлтэ соо Бурят-Монгол ошохо дуратайбди гэжэ бэшэhэн байна.

Л. Апарников, багша.

Оёдолшодой амжалта

Улан-Удын оёдолой фабрикын коллектив хахад жэлэйнгээ даалгабари июниин 19-дэ дүүргэжэ, республикынгаа 35 жэлэй ойе ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаба. 5 hарын тоо баримтануудай ёhоор, тус фабрика түсэбhөө гадуур 196 мянган түхэригэй арьбалалта хэhэн, үйлэдбэрилhэн бүхы продукциингаа өөрынь үные хамта 256 мянган түхэригөөр химдаруулhан байха юм.

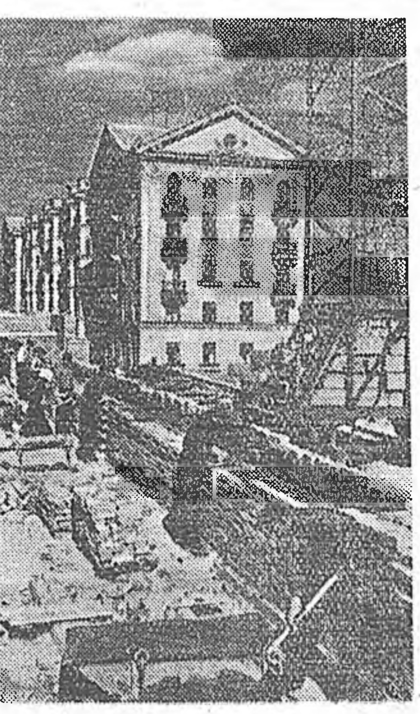
Гансахан хоёрдохи кварталай туршада 170 мянган түхэригтэ үхибүүдэй хубсаhан оёдожо, худалдаа наймаанай эмхи зургаануудта тушаагдаа. Тиин энэ жэлэй эсэс болотор үшөө миллион түхэригтэ үхибүүдэй хубсаhа оёхоор фабрика хараалаанхай.

Фабрика дотор дэлгэрhэн мүрысөөндэ нүхэр Ероночов начальнигтай цех түрүү hуури эзэлнэ. Цехын 6 бригада даалгабаряа саг үргэлжэ үлүүлэн дүүргэдэг болонхой. Оёдолшод Агрипина Альхова, Елена Малкова, Мария Доржиева даалгабаряа хододоо 200 процент дүүргэжэ, бусадта hайн жэшээ харуулна.

Һүүлэй үедэ фабрикын цехүүдтэ эмхидхэлэй хүдэлмэри hайжаруулагдаhан, шэнэ шэнэ машинанууд, моторнууд тодхогдоhон байха юм. Тэрэ тоодо шагта хадаха, шагтын түдүүли гаргаха машинанууд тодхогдоо. Тэрэнэй ашаар энэ хүдэлмэри дээрэ ажалай бүтээсэ 3 дахин дээшэлhэн, 6 хүн сүлөөлэгдэжэ, ондоо ажалда ороhон байна.

Мүн эсхэлгын цех хүдэлмэридөө шэнэ арга хэрэглэжэ, 4 hарын туршада 1855 метр бүд арьбалаад, тэрэ бүдөөрөө 250 буншат оёо.

Е. Ширапов.

Владимир. Тус городой бии болоhоор 850 жэлэй ой гүйсэбэ. Тэндэ ехэ эхэ гэр байра олоор баригдадаг. **Зураг дээрэ:** Фрунзын нэрэмжэтэ үйлсөөр «Электроприбор» заводой хүдэлмэришэд болон алба хаагшадта 67 квартиратай шэнэ гэр баригдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Оюун бэлигтэнэй харалгаhаа

Бидэнэр, үсэгэлдэрэйнгөө газетын хуудаhанда уранhайханай бүлгэмүүдэй республиканска харалга эхилбэ гэжэ мэдээсэhэн байгаабди. Мүнөөдэрэйнгөө хуудаhанда хаана юун болооб, ямар дуушад, ямар хатаршад, ямар хүгжэмшэд болон бусад өөhэд өөhэдынгөө бэлиг шадабариие хэр зэргээр харуулжа шадааб гэжэ түб хотынгоо театрнууд, клубуудhаа богонихон мэдээсэлнүүдые толилхомнай:

...Ород драмын театр. Эндэ үглөөнhөө эхилэн, республикымнай аймагууд бүхэнhөө ерэhэн уранhайханай бүлгэмүүдэй коллективүүд программынгаа ёhоор харалгадаа бэлэдхэжэ байба.

Уданшьегүй, хүшэгэ нээгдэжэ, эгээн түрүүлэн, Курумканай аймагай түлөөлэгшэдэй хоор «Залуушуулай дуу» дуулалгаар харалгаяа эхилбэ. Эдэнэрэй дуулаhан дуунуудhаа композитор Бау Ямпиловай «Харгы зам» гэhэн гансахан дууниинь «hайн» гэhэн сэгнэлтэ абаа. Эдэнэй удаа Иволгын аймагай хоорой коллектив hонин hонин дуунуудые дуулажа, харагшадаа баясуулба. Илангаяа тус аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд Лубсанов, Доржиев, Цындеев гэгшэдэй иргуу гоёор дуулаhан «Хүрин хээр», «Элhэн харгы» гэhэн бурят арадай дуунууд жюриин hайшаалда хүртэжэ, «5» гэhэн сэгнэлтэ абаба.

Тарбагатайн аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд, буурал сагаан толгойтой, бүтүү үдхэн hахалтай наядаа шахажа ябаhан үбгэд Федор Рыжаков, Александр Рыжаков, мүн 40 гарамгай наhанай Влас Иванов гэгшэдэй дуулаhан «Партизануудай дуун» зэлэ татама гоёор зэдэлжэ, хүн зониие hонирхуулhан, hайшаалда хүртөө.

Мухаршэбэрэйхидэй уранhайханай бүлгэмэй хоор «Ашата партияа магтанамди», «Сибирьнай hалбаран хүгжыш! «Раз хорошая погода», «Елочки метелочки», «Шла девица по лесочку» гэhэн ород, бурят арадай дуунуудые согтой дорюунаар дуулажа, харагшадта hайшаагдаба.

Бурят драмын театр соо ороходомнай ород арадай дуунай аялган дуулдажа, нэгэ үндэрхэн бэетэй эхэнэр дуу дуулажа байба. Энэ дуулажа байгшамнай Мухаршэбэрэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой малшан Суслова «Минин инагхан» гэжэ дуу дуулаhан байна. Тиихэдэ тус аймагай совхозой хүдэлмэришэд Галданов, Гашин, РТС-эй түмэршэ дархан Богомазов гэгшэд дуу дуулахадаа шадабари hайнтайгаар, гоёоршье гүйсэдхэhэн байха юм. Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Базарова «Колхозой дуун» гэжэ дууе ехэ уянгатайгаар аад, шанга хоолойгоор дуулахадань, тус колхозой комбайнер Дабаев хуур дээрэ зохидхоноор дэмжэжэ үгэбэ. Мүн «Үншэн сагаан ботого», «Малаа асараад» гэhэн бурят арадай дуунуудые дуулахадань шагнагшад ехэ hайнаар угтаа.

Тэрэшэлэн Байкало-Кударын аймагай уранhайханай бүлгэмэй гэшүүн Хуриганова «Шэнэ газар дээрэ», Баренцова «Худагай дэргэдэ» гэhэн дуунуудые дуулажа, hайшаалда хүртөө.

Дурсагдагша дүрбэн аймагhаа Базарова, Баренцова, Галданов, Дабаев гэгшэд шалгаржа, оюун бэлигтэнэй түгэсхэлэй концертдэ хабаадалсаха эрхэ олобо.

Тэрэшэлэн КПСС-эй горкомой партиина гэгээрэлэй Байшанда ороходомнай сцена дээрэнь бурят тэрлигтэй дүрбэн хүбүүд «Ангуушад» гэhэн хатар наадажа, харагшадые баясуулжа байба. Эдэнэрнай зооветеринарна институдай уранhайханай бүлгэмэй гэшүүд Павел Бальчугов, Александр Ишигенов, Георгий Колмаков, Ким Васильев гэгшэд болоно. Мүн лэ эдэнэр «Хурын наадан», «Барилдаашад» гэhэн хатарые ехэ уян солбоноор гүйсэдхэhэн байна.

Хатаргшадай дундаhаа республикымнай холын аймагуудай нэгэн —курумканайхидай хатарые тэмдэглэмээр. Илангаяа нүхэд Козулин, Суворов гэгшэдэй гүйсэдхэhэн «На полустанке» гэжэ солдадуудай хатар онобшотой солбоноор хатаржа, жюриин hайшаалда хүртөө. Мухаршэбэрэй аймагай Хүсөотын долоон жэлэй hургуулиин багша Бадмаева «Арhа элдэлгэ» гэhэн бурят арадай хатарые габшагай солбоноор гүйсэдхөө. Тус аймагай Хүсөотын хүдөөгэй клубай коллектив «Һэеы даралга» гэhэн бурят арадай хатарые мүн лэ шадамар бэрхээр гүйсэдхөө. Уранhайханай бүлгэмүүдэй харалгада түрүүшынхеэ хабаадалсаhан Иволгын аймагай Оронгын хүдөөгэй клубай коллектив өөhэдынгөө номернуудые лhала hайнаар гүйсэдхөө гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Мүн барилгашадай клубта уранhайханай уншалга үнгэргэгдөө. Үсэгэлдэр уранhайханай бүлгэмүүдэй харалган үргэлжэлөө.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Прибайкальска аймагай уранhайханай бүлгэмэй дуушад нүхэд Альбинова Мартынова хоёр частушкануудые дуулажа байна.

А. Мантаевай фото.

Автомобильна ажахын хүдэлмэри hайжаруулха

Һаяхан Улан-Удын автомобильна транспортын хүдэлмэришэдэй суглаан болоҗо, тэндэ КПСС-эй горкомой секретарь нүхэр **Ножкин** «Городой автоажахын хүдэлмэри тухай» гэhэн элидхэл хэхэдээ:

— Манай городой автотранспортын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ Бурят-Монголой автотрестын Улан-Удын авторотынхид (командирынь нүхэр Назаров, парторганизациинь секретарь нүхэр Лопатин) түрүү hуури эзэлээ юм. Энэ ротынхид үнгэрhэн 5 hарынгаа түсэбые болзорhоонь урид — майн 27-до дүүргэжэ, түсэбhөө гадуур 23 мянган тонно ашаа шэрэбэ. Мүрысөөндэ илагшадта КПСС-эй горкомой, горгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан туг барюулагдаа. Тиихэдэ «Бурмонкоопсоюзай» автобазын (директорынь нүхэр Молонов, парторгнь нүхэр Олейников) жолоошод мүн лэ hайнаар ажаллажа, Бүхэсоюзна хоёрдохи шанда хүртэhэн байна. Энэ базынхид Читын облпотребсоюзай транспортно-экспедиционно конторынхидтай мүрысэхэдөө байгша оной эхинhээ хойшо уралан наринжуулгын 10 дурадхал үйлэдбэридөө нэбтэрүүлжэ, 4500 түхэригэй зөөри алмаа. Гадна, автоажахын бусадшье эмхи зургаанудта дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ хэдэн арбаад хүн шалгаржа, уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод бүри олошорно.

Гэбэшье, Улан-Удын автоажахыда үнгэрhэн жэлдэ бии байhан дутуу дунданууд мүнөө болотор усадхагдаагүй. Үнгэрhэн 5 hара соо Улан-Удэ городто жолоошодой зэмээр 138 гэмтэ ушар болоhон байна. Тиимэ ушарнууд юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, зарим жолоошодой hогтоторoo архи ууҗархёод, городой үйлсэнүүдээр нэрэ hурагүй гүйлгэлдэдэг, архи уудаг жолоошодто шанга зэмэ тохогдодоггүй, тэдэнэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй дээрэhээ болоо.

Энэ жэлдэ гэмтэ ябадал хэhэн 179 жолоошоной автомашинада хүдэлхэ эрхэнь хаhагдаhан байна. Тэдэнэй 161-ниинь hогтуугаар машинаяа жолоодожо ябаhаар эрхэеэ хаhагдаа. Зарим эмхи зургаануудай, предприятинуудай болон автоажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдшье өөhэдөө гэмтэ ушар гаргадаг байна,—гэжэ нүхэр Ножкин хэлэбэ.

Элидхэлэй hүүлээр үгэ хэлэлгэнэй болоходо МВД-гэй пожарна охранын таhагай ахалагша инспектор нүхэр **Бузунов** трибунада гараба.

— Үнгэрhэн 5 hара соо жолоошодой гэмээр хэдэн гараж шаташаhан байна. Энэ юун дээрэhээ болооб гэхэдэ, зарим жолоошод машинаяа гараж соогоо оруулаад, бензин, керосинаар тэрэнээ угааха, шэнгэн түлишынгөө хажууда тамхи татаха, юумэ галдаха болон бусадшье элдэбын ушарhаа болоо. Тиихэдэ hайса түхеэрэгдээгүй гараж соо машинануудаа олоор оруулжа, hалан нобшоор байха ушар олон газарта үзэгдэдэг. Эмхи зургаануудай болон завод, фабрикануудай хүтэлбэрилэгшэд машинануудайнгаа гаражые hайнаар заhабарилаад, тэдэнээ ариг сэбэрээр байлгахын тула тэмсэхэ зэргэтэй,— гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Удаань ДОСААФ-эй республиканска комитедэй түрүүлэгшын орлогшо нүхэр **Издебский** үгэ абажа:

— Олон жолоошод hогтуу галзуугаар машинаяа жолоодожо ябахадаа элдэб гэмтэ ушар гаргадаг байна. Ажалдаа архи уудаг хүнүүдые шангаар зэмэлхэ, тэдэнэй дунда ойлгууламжын болон хүмүүжүүлгын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэй. Тиихэдэ жолоошодой ажалые шалгажа байдаг автоинспекторнууд тон hулаар ажаллана. Автоинспекторнүүд жолоошодой дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулжа байха ёhотой аад, харин өөhэдөө жолоошодые элдэбын үгөөр хараадаг, машина жолоодохоёо hуража байhан хүнүүдэй шалгалтаяа бариха гэхэдэнь ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд элдэб ушарhаа тэдэниие hаатуулдаг. Теэд hуралсалаа дүүргэhэн хүнүүд хэдэн hара соо шалгалтаяа баринигүй байхадаа үзэhэн юумэеэ мартажархидаг. ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд залуу жолоошодые бэлэдхэхэ хэрэгтэ бодото анхаралаа хандуулха ёhотой,— гэбэ.

— Һүүлэй жэлнүүдтэ республикадамнай шэнэ маркын машинанууд нилээд олошороо. Гэбэшье, жолоошодой мэргэжэл дээшэлүүлэгдэнэгүй. Тиихэдэ хүдөө нютагуудаар ябахада, тэндэмнай хонолгын гэрнүүд, ашаатай машинаяа оруулха гараж байдаггүй. Харин энэ тэрэ айлаар орожо хоноходоо жолоошод архидана, элдэбын ааша гаргана,— гэжэ Улан-Удын таксомоторно автоажахын жолоошон нүхэр **Мунгалов** хэлээд, жолоошодой ажаhуудал болон тэдэнэй культурна байдалай гүйсэд хангагдадаггүй тухай тогтожо хэлэбэ.

Тэрэшэлэн үгэ хэлэhэн «Бурмонголстрой» трестын жолоошон нүхэр **Шмельков**, совнархозой нэгэдэхи АТК-гэй жолоошон нүхэр **Лосев**, «Бурмонкоопсоюзай» автобазын директор нүхэр **Молонов** болон бусад жолоошодой дунда ойлгууламжын, хүмүүжүүлгын ямаршье хүдэлмэри ябуулагданагүй, ядахын сагта элдэб гэмтэ ушарнуудые харуулhан бюллетень, журналнууд олоор хэблэгдэнэгүй, эрхим жолоошодой дүй дүршэл олоной дунда тараагданагүй, республикын харгы зам тон муугаар заhабарилагдана гэжэ шүүмжэлэн хэлэбэ.

Һүүлээрнь суглаанда хабаадагшад республикын автотранспортын бүхы хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаhан Хандалга баталан абаба.

Гунтайн аршаанда

«Коминтерн» колхозой (Иволга) тубhөө хойшоо арба шахуу модо газар ябаад байхада ой модоор баялиг, үргэлжэ хада шэлэ хүндэлэн зурьдаг. Хуhан, нарhан, улиахан болон бусад модоор элбэг, хоёр хадын уулзалдаан дундуур хаха зураан орохон Гунтайн жалга оршодог юм.

Тэндэ революциин урда тээ нютагай ламанар амараха, сэнгэхэ байра хүйтэн аршаанда дутахэнэ түхеэржэ, зунай сэнгүү hайхан үедэ байрладаг hэн ха. Энээгүүр үгытэй ажалшад балай ябадагшьегүй, хаа яахан абашахаад ердэг байгаа гэлсэдэг.

«Коминтерн» колхозойхид хамтынгаа суглаагаар баталан хэлсэжэ, эндэ амаралтын гэр нээбэ.

Орьёдоо таба, зургаан хоногой туршада колхозой эрхим дархашуул, түрүүшүүд үдэр hүнигүй хүдэлжэ, хорин табан хүнэй байха гэр бодхоогоо. Тэндэнь ялагар сагаан никельтэй хорин табан орон, матрац, простынь, подушка болон бусад шэнээр түхеэрэгдэнхэй. Гадна «Родина» гэжэ радиоприёмник, шатар, даам, волейбол наадаха сетка, элдэб hонирхолтой үранhайханай ном, газетэ, журнал бии. Мүн эндэ беседкэ, столово, киоск, душ, бетоноор хэгдэhэн хоёр ванна, нюур, гараа угааха, тамхи татаха газар шадамар зохидоор түхеэрэгдэhэн байна.

Амаралтын гэрые даагша Буда Аюшеевич Шантанов иигэжэ хөөрэнэ:— Колхозой амаралтын гэр эндэ түрүүшынхээ бригадаба гэшэ. Эндэмнай ажалдаа шалгарhан механизаторнууд, hаалишад, гахайшад болон колхозой бусад мэргэжэлтэд долоо долоон хоногто амаржа юм. Амарагшадта неделидэ хоёр дахин кино харуулагдана. Участогай фельдшер нүхэр Разуваева хэдэн хоногой ла амарагшадые эрьежэ, бэеынь элүүрые шалгажа байдаг.

Мүнөө колхозой түрүүшүүл. хамтадаа хорин табан хүн, тэрэ тоодо түрүү hаалишан Сони Бамбуева, дүршэлтэй механизатор Цырендоржи Ринчинов, тугалшан Долсон Раднаева, гахайшан Цыремжидмаа Дашиева болон бусад амарна.

Хорёод жэлдэ таhалгаряагүй, үнэн сэхээр ажаллажа ябаhан, мэргэжэл ехэтэй тракторист Бадма-Цырен Цыбиков түрүүшын хорин табан хүнэй тоодо орожо ерээд, угаа hайнаар амаржа, ажалай баатаршалгын шэнэ хүсэ зангидажа байна.

— Би үнихэнэй тракторта ябанхайб. Энэ жэлдэ колхознай өөhэдын машина, техникэтэй боложо, ажал хүдэлмэримнай бүрил урагшатайгаар бүтэдэг болоо. Би хабарай тарилгада Түнхэнэй Тахановай бригадынхидай жэшээгээр халаанайнгаа даалгабарие 130—150 процент дүүргэдэг байгаа hэм. Тарилгамнайшье нёдондонойхиhоо богони болзорто, шанар hайнтайгаар дүүрээ hэн. Колхозой түрүүшүүлэй тоодо эндэ амаржа байhандаа туйлай ехэ баяртайб. Эндэhээ бусажа, парай газарые хоёрложо хахалхамни. Тиихэдээ колхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдэй халуун анхаралда харюу болгон халаанайнгаа даалгабарие 150—160 процент дүүргэхэб,—гэжэ солото тракторист Бадма-Цырен Цыбиков баяртайгаар хөөрэнэ.

Нүхэр Цыбиков амаржа байхадаа уранhайханай элдэб ном, шэнэ газетэ, журнал уншадаг байна. Мүнөө Хоца Намсараевай «Үүрэй толон» гэжэ зохёол дабтан дабтан уншажа байна. Хэсэ хэнгэригэй байрлаhан газарта колхозой амаралтын гэр нээгдээд, өөhэдынгөө уран зохёолшодой ном колхозникууд сүлөөтэй сагтаа уншажа, ажалай

шэнэ эршэ хүсэ орожо байха гэжэ урдань хэнэй hанаанда орохо байгааб. Имагтал социализмын илан мандаhан газарта ажалша хүн иимэ ехэ эрхэ сүлөөтэй.

hаяхан амарагшад «Коммунист» гэжэ киноо хаража, тэрэнэй бүтээдэрэн зүбшэн хэлсээд, өөhэдынгөө бодото байдалтай жэшээлэн хараа.

Колхозой түрүүлэгшэ Пурбо Нимаевич Лубсанов амаралтада байhан зоноо эрьежэ ерээ. Тиихэдээ амарагшадтай тус бүритэйнь нүхэрэй ёhоор хөөрэлдэжэ, үшөө ямар юумэнэй дутуу байhан тухай асуугаа. Энэ жэл эндэ хэр олон хүн амараха хэб гэжэ асууhада:—Колхозоймнай зоной 40 процентнь, илангаяа түрүүшүүд амараха юм. Амаралтын гэрэй гаргашын жаран процентые колхознай даажа абахаар шиидхэбэ. Гадна тусгаар шалгарhан түрүүшүүд түлбэригүйгөөр амараха. Саашадаа эндэ үшөө нэгэ гэр баригдажа, хамтадаа 40-ёод хүн амархаар болгогдохо. Ондоошье тэдэнэ эрэhэн зон амараха. Мүн эндэ шулуугаар хашааhа хэгдэжэ, уhанай сөөрэн тогтоогдохо,— гэжэ Пурбо Нимаевич хөөрэнэ.

60-аад гаран жэлэй мэдэжэ, хүл гарай убшэндэ ехэ туhатай энэ аршаанда нютагаархидынь олоороо hуудаг. Үнинэй колхозник, дала шахажа ябаhан үбгэжөөл hама-Жаб Базаржапов хүл гараа үбдэжэ, шархирдаг байгаа. Энэ аршаан халаажа, гурбан жэл удаагаар hуугаад байхадаа hайжаршаhан байна. Мүн эндэхи аршаанай харабтар боро шабар халаажа, хүл гараа шабахада угаа туhатай гэлсэдэг.

hаяхан Иволгын аймагай элүүрые сахиха зургаанай түлөөлэгшэд ерэжэ, энэ аршаанние шэнжэлжэ үзэхэеэ дээжыень абаашаhан байгаа. Тээд тэрэнэй анализые удааруулна. Мүнөө колхозникууд фельдшерэй харууhан доро халуун ваннада орожо байнхай. Тиимэhээ анализынь түргэн гаргаад, амарагшадта ваннада орохо тусхай гурим зохёожо үгэбэл таарамжатай гэжэ hанамаар.

Бүтүү ой модон соо, үхэр нюдэн, мойhон, нэрhэн, улаагана, тэнгэриин задаар элбэг, сэнгүү hайхан Гунтайн жалгада колхозой амаралтын гэрэй нээгдэhэниинь угаа hайшаалтай. Колхоз бүхэнэй иимэрхүү амаралтын газар түхеэрээ hаань, олон лэ колхозникууд гаргаша багатайгаар амаржа, ажалай шэнэ эршэ хүсэ абахал hэн ха. **Зураг дээрэ:** (дээрэhээ доошоо) 1. Гунтайн амаралтын гэр. 2. Амарагшад Гунтайн эхинэй хабсагайда гараад партиин ЦК-гэй июниин Пленумэй тогтоолдо зорюулhан харюу бэшэгүүдые газетэдэ уншажа байна. 3. Амарагшад волейбол наадажа байна.

Д. Чимитов.

Кварталайнгаа түсэбые уридшалан дүүргэбэ

Байгал далай дээрэ загаhанай агнуури эдэ үдэрнүүдтэ түлэг дундаа ябажа байна. Амжалтаараа урмашаhан загаhашад үглөөнэй эртэhээ үдэшын харанхы болотор далай дээгүүр тамарна. Тиигэншьегүй яахаб, республикымнай бүхы ажалшад июлиин 6-да тэмдэглэгдэхэеэ байhан БМАССР-эй 35 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна ха юм.

Энэ мүрысөөндэ хабаадалсаhан Прибайкальска аймагай «Свободный путь» колхозой загаhашад абаhан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Колхозой загаhашад июниин 25-да загаhа бариха хоёрдохи кварталайнгаа түсэбые 132 процент дүүргээ. Тиигэжэ Горячинскын загаhанай заводто 344 центнер омоли нэгэдэхи сортоор тушааба.

Константин Шилкинэй хүтэлбэрилдэг загаhашадай бригада колхоз соогоо түрүүлжэ ябана. Тус бригадынхид ажалаа зүбөөр эмхидхэжэ, загаhанай hүрэгэй ябасатай газарые шэлэн оложо губшуурдана.

Колхозой загаhашадтай мүрысэн ябадаг Горячинскын загаhанай заводойхид ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлнэ. Нүхэр Трескинэй бригада hүниин сагта загаhашалха шэнэ арга хэрэглэн, ехэ амжалта туйлажа байна. Тус бригадынхид июниин 24-нэй hүни 12 центнер 40 килограмм загаhа баряа. Нэгэ hүни соо иимэ ехэ загаhа бариха гээшэ бэрхэтэй хэрэг. Иигэжэ Прибайкальска аймагай загаhашад республикынгаа 35 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтаар угтахын түлөө шангаар тэмсэжэ байна.

С. Шапхаев.

Шэнэ зүйлнүүд

ГЭРЭЛТЭДЭГ РУЧКА

Авторучкануудые хэдэг Шанхайн туршалгын фабрика бусад гүрэнүүдтэ үшөө үзэгдөөгүй, гэрэлтэдэг ручка хэбэ. Газаа талаhаань харахада энэ ручка тон зохидхон. Ручкын дээдэ үзүүртэнь хуурай элемент, тэрээн доронь бэхэ хэхэ заахан амhарта багтана. Тиин гуурhан доронь тон заахан электрическэ лампочка тодхогдонхой. Оньhо дарахада ручкадахи лампочка носожо, бэшэжэ байhан саарhа гэрэлтүүлдэг юм.

Иимэ ручкатай ябаа hаа хаанашье, hүни, гэрэлгүй газарташье гасалангүй бэшэжэ болохо байна.

ЭБДЭРДЭГГҮЙ СТАКАН

Шанхайн «Тяньчэн» гэжэ шэлэй завод шэл хэдэг юрын түүхэй эдээр юрэ буса стакануудые хэдэг болобо. Бэлэн болоhон шэл стаканууд 600 градус халуунтай пеэшэн соо шэрээгдэнэ. Удаань хуушуур шэнгеэр тоhон соо бусалгагдадаг юм. Иимэ аргаар хэгдэhэн стаканууд халуун уhа хэхэлэ гантадаггүй, шулуун шал дээрэ унаашье hаа, эбдэрдэггүй байна.

ТҮРГЭН АРГААР БАРИЛГА ХЭНЭ

Харбинай барилгын конторын 101-дэхи барилга дээрэ гурбан дабхар 3 гэр 18 үдэрэй туршада баригдажа дүүргэгдэбэ. Барилгын энэ түргэн арга Хитад ороной бүхы барилгашадые ехэ hонирхуулаа. Энэ хадаа барилгын түүхэдэ үзэгдөөгүй туйлалта гэжэ тоологдоно.

«Дружба» журналhаа.

Советско-югославска экономическа харилсаан тушаа

Хоёр ороной хоорондохи экономическа харилсаанай зарим асуудалаар Советскэ Союзай болон Югославиин Федеративна Арадай Республикын правительствонууд май-июнь hара соо ното андалдан абалсаhан байна. Советско-югославска харилсаан тухай асуудалые Югославиин хэблэлэй зорюута буруугаар тунхаглаhантай дашарамдуулан, энэ дипломатическа бэшэлсэлгын текст мүнөөдэр бүхыдөө толилогдобо.

1956 оной январиин 12-ой, августын 1-нэй хэлсээнэй ёhоор, Югославида үгтэхэ болоhон урьhаламжые Советскэ правительство хойшолуулха баатай болоод байна гэжэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерство майн 27-до ФНРЮ-гэй посольстводо мэдээсээ. СССР-эй химическэ промышленностиие хүгжөөлгэ түргэдхэхэ тухай шиидхэбэри hаяхан абтажа, ойрын жэлнүүдтэ улам ехэ мүнгэн зөөриин хэрэгтэй болоhон дээрэhээ иимэ юумэ хэхэ шухала болоо гэжэ ното соо тайлбарилагдана.

ФНРЮ-гэй гадаадын хэрэгүүдэй талаар гүрэнэй секретариат июниин 3-най ното соогоо СССР-эй правительствын дурадхалые буруушааха зуураа, СССР-эй правительствын ното соо заагдаhан шалтагаание Югославиин правительство анхаралдаа абажа шадахагүй байна гэжэ мэдээсээ.

ФНРЮ-гэй правительство Советскэ Союзай дурадхалые зүбшэн хэлсэхэ хүсэлэнтэй байhанаашье мэдүүлэнгүй, тон гайхалтай хараа бодол баримталаа гэжэ СССР-эй МИД-эй июниин 28-най харюу ното соо тэмдэглэгдэhэн байха юм.

Ойрын үедэ хоёр правительствын түлөөлэгшэд уулзажа, Советскэ правительствын майн 27-ной ното соо табигдаhан асуудалые хүсэд hайнаар зүбшэн хэлсэжэ, СССР-эй правительствын дурадхаhанай ёhоор, 1956 оной январиин 12-ой, августын 1-нэй хэлсээндэ хубилалта оруулха тухай хөөрэлдэдэг hаань hайн байгаа гэжэ СССР-эй правительство тоолоно гээд ното соо заагдана.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Берлиндэ зарим коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн болобо

БЕРЛИН, июниин 30. (ТАСС). Мүнөөдэр «Нейес Дейчланд» газетэдэ иимэ коммюнике толилогдобо:

Германиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй уряалаар Берлиндэ июниин 27—29-дэ зарим коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай түлөөлэгшэдэй зүблөөн болоо. Зүблөөндэ Бельгиин Коммунистическэ партиин, Даниин Коммунистическэ партиин, Германиин Коммунистическэ партиин, Германиин Социалистическэ нэгэдэмэл партиин, Франциин Коммунистическэ партиин, Великобританиин Коммунистическэ партиин, Италиин Коммунистическэ партиин, Люксембургын Коммунистическэ партиин, Нидерландын Коммунистическэ партиин, Норвегиин Коммунистическэ партиин, Австриин Коммунистическэ партиин, Польшын Нэгэдэмэл хүдэлмэришэдэй партиин, Швециин Коммунистическэ партиин, Швейцариин Ажалай партиин, Чехословацка Коммунистическэ партиин түлөөлэгшэд хабаадалсаhан байна.

Энэ зүблөөн пролетарска интернационализмын, эб найрамдалай түлөө, американска болон германска империалистнуудай эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүү, Германиин Федеративна Республикые атомна буугаар зэбсэгжүүлгэдэ эсэргүү тэмсэлдээ коммунистическэ, хүдэлмэришэнэй партинуудай ахадүүгэй нягта холбоо барисаанай оршон байдалда үнгэрөө.

СССР-эй арадай хатар танцын гүрэнэй ансамбль США-гаар ябажа дүүргэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июниин 30. (ТАСС). СССР-эй арадай хатарай Игорь Моисеевэй хүтэлбэрилдэг гүрэнэй ансамбль үсэгэлдэр бүхы орон дотор харуулхын тула телевизионно станциhаа дамжуулга хэжэ, США-да гастролёор ябалгаяа дүүргэбэ.

Советскэ хатар наадагшад Нью-Йорк, Вашингтон, Чикаго, Лос-Анжелос, Сан-Франциско, Бостон, Филадельфидэ, мүн США-гэй болон Канадын бусад городуудта тон ехэ амжалтатайгаар хатар наада харуулаа. Хоёр hара хахадай турша соо ансамбль 70 концерт табижа, тэрэниень 500 мянга гаран хүн хараhан байна. Советскэ хатар наадагшадые хаа хаанагүй Американ хүн зон аргагүй баяртайгаар угтаа. Газетэнүүдэй хуудаhанууд дээрэ «гайхамшагта амжалта» гэhэн үгэнүүд хододоо хэблэгдэжэ байгаа. «Америка энээнэй урда тээ хэзээдэшье иимэ юумэ үзөөгүй юм» гэжэ элдэб театрынхид хамтынгаа hаналые хэлэнэ.

Үсэгэлдэр телевизионно станциhаа хэhэн дамжуулгыень 50 миллион американхид хараа. Энэ программань мүн Канадада, Мексикын хойто захада дамжуулагдаhан байна.

К. Г. СКВОРЦОВ

1929 онhоо КПСС-эй гэшүүн Константин Григорьевич Скворцов үни удаан хүндөөр убшэлhэнэйнгөө hүүлээр 1958 оной июлиин 1-дэ 64 наhандаа наhа бараба.

К. Г. Скворцов БМАССР-эй Хориин аймагай Тарбагатай нютагта үгытэй таряашанай бүлэдэ 1895 ондо түрэhэн байна. 10 наhатайhаа эхилжэ нютагай баяшуулай барлаг боложо ябаhан юм. Граждан дайнай үедэ Бурят-Монголой партизанска хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр тэрэ хабаадалсаа.

Хориин аймагай Тарбагатайн сельревкомой секретарь болон гэшүүнээр 1920 ондо Константин Григорьевич hунгагдаад, тэрэ гэhээр партийна, советскэ хүдэлмэридэ ябаhан юм. Эхэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай үедэ КПСС-эй Ахын айкомой нэгэдэхи секретаряар, Шулуутайн леспромхоздо КПСС-эй обкомой парторгоор хүдэлмэрилhэн байна.

1944 онhоо 1956 он хүрэтэр Константин Григорьевич КПСС-эй обкомой аппарадта инструктораар, hүүлээрнь партийна комиссиин гэшүүнээр ажаллаа. 1956 онhоо Константин Григорьевич пенсидэ гараhан байгаа.

К. Г. Скворцов нүхэдтөө энэрхы зохидоор хандадаг, зорилгой коммунист байhан юм. КПСС-эй Хориин, Ахын айкомуудай гэшүүнээр, ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй депутадаар К. Г. Скворцов нэгэнтэ бэшэ hунгагдаhан байна.

Коммунист Константин Григорьевич Скворцовой сарюун дурасхаалынь тэрэниие таниха, мэдэхэ хүнүүдэй, тэрэнэй нүхэдэйнь hанал сэдьхэлдэ мартагдахагүйнь лабтай.

БҮЛЭГ НҮХЭДЫНЬ.

ЭМХИТЭЙ АЖАЛТАЙ БРИГАДА

«Альбатрос» гэжэ уhанай трамвайда hуугаад, аажамаар урдаhан Сэлэнгэ дээгүүр тамаржа ябахада хэды зохид, ямар аятайб даа. Энэ трамвайгаар Ново-Селенгинскhээ ерэжэ ябахада Сэлэнгэ мүрэнэй эрье дээрэхи томо сагаан корпус Улан-Удын олон түмэн гэр байрануудhаа илгаран, холоhоо харагдадаг.

Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэри түлэг дундаа ябажа байба. Миин байhан нэгэшье станок үгы, хүн бүхэн доро дороо сүлөө тухагүй хүдэлмэрилнэ. Токарна, фрезернэ станогуудай абяан ниилэжэ, ямар нэгэ уhанай шааян адхаржа байhандал дуулдана. Ханын захада тодхогдоhон ехэ станогой харуулай урагша хойшоо hолжорхо бүхэндэ булад хатуу отолуурынь түмэрэй мушхамал зомгоол hубажал, hубажал байна.

Цехын хүдэлмэришэдэй бүтээhэн детальнууд «дизмотор» гэжэ тэргэ дээрэ тээгдэжэ, хабсаралгын талмайда абаашагдана.

Тэрэ талмай дээрэ бүтээгдэжэ байhан суднануудай hүүлшын хүдэлмэри хэгдэдэг, эгээл харюусалгатай участок мүн. Эндэ автоматическа, механическа ехэ крануud тодхоотой, хэдэн суднануудай хабсаралгын халуун хаhа ябажа байба. Бассейнэй эрьедэ тодхогдоhон нэгэ теплоходой хабсаралга дээрэ солбон шамбай бэетэй, дандаа залуу хүбүүд хүдэлмэрилжэ байба. Энэ бригадынхидай эбтэй, эмхитэйгээр хүдэлмэрилжэ байхыень харахада урматайшье даа.

Судын корпусой хамар дээрэ байhан үндэр сагаан залуу хүн автокранай үргэhэн деталяа зүбөөр табихыень заажа байба. Удаань тэрэ ехэ деталиингаа хажууда бултадаа сугларжа, зураг-заабарииень хаража эхилбэд.

— «Олоороо бүтээhэн өөгүй» гэлсэдэг. Тиимэhээ бултадаа нарилжа харая,—гэжэ бригадирай хажууда ерэhэн, хододоо энеэдэ гаргажа ябадаг Вениамин Работовский дуугарба.

— Нарилха гээшэ зүб. Тиихэ мүртөө энэ технологиин хуушарhан заабариhаа нэгэ бага хадууржа, удаадахи деталииень hуулгахадаа, бултыень нэгэ доро хабсаргабал hайн бэшэ гү?—гээд бригадир Раис Гореев гэшүүдэйнгээ урдаhаа хараад хэлэнэ,— нэгэдэхёэр, сагаа арьбалха, хоёрдохёор, дүрбэн хүнэй хэхэ ажалые хоёрнай бүтээхэ байна.

— Раис Софронович, тон зүб дурадхал оруулбат. Тиихэл байна. Гурбадахяар, энэ мэтын үнэтэ дурадхалнуудай ашаар мүнгэн зөөри арьбалхабди, абаhан уялгаяа урид шалан дүүргэхэбди,—гэжэ байжа слесарь Распутин дэмжэжэ оробо...

Эдэнэр иигэжэ зүбшэhэнэйнгөө hүүлдэ теплоходойнгоо машинна отделениин нүгөөдэ деталиие асаруулжа, хэлсэhэн зүбшэhэн ёhоороо хүдэлмэрилжэ эхилбэд. Хабсаргагдажа байhан бэшэшье суднанууд дээрэ хүдэлмэриин халуун хаhа ябажа байна.

Энэ үедэ Гореевэй бригадын суднада ерэhэн мастер Вячеслав Плужников «таанадни hэмээхэнээр юу хэжэ байнабта» гэжэ хумхаатайханаар асууба.

— hэмээрхэхэшье юу байхаб. Нэгэ шэнэ арга туршажа байнабди. hайн үрэ дүн үгөө hаань, бусад бригадануудтаа харуулна бэзэбди,—гэжэ бригадир харюусаба.

— Иигэд гэжэ ухмайлаагүйдөө Николай Мамайе хүсэхэнь бэрхэтэй ха юм,—гээд слесарь Калиберов тэндэhээ hайрхангяар хэлээдхинэ.

— Таанаршье мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлhээр үнихэн болоот. Бусад бригадануудтаяа дүй дүршэлөө хубаалдахаар болоо.

— Бидэ нюужа байдаггүйлди. Гээгдэгшэдтээ туhалжа, бултадаа амжалта туйлаха гээшэ социалистическэ мүрысөөнэй ёhо журам ха юм. Ерэжэ хараг лэ, туhалхабди.

— Тэрэ зүб. Энэ шэнэ аргынтнай дүнгые хаража үзөөд, хабсарагшадай бүхы бригадын шадабари болгохобди,—гэжэ мастер Вячеслав Филиппович тус бригадынхидые урмашуулба.

Бригадын гэшүүн бүхэн ажалайнгаа амжалтаар урмашанхай, оролдосо ехэтэйгээр ажаллана. Слесарь Распутинай хүдэлмэрилжэ байханъ хабатай даа. Хүдэлмэришэ хүдэр гартаа ехэ бээлэй барижа, ута гэгшын зүйдэлые улаа бутарса гагнана. Электрогагнууриинь галда хурганай шэнээн бүдүүн проволоко хайлан урдажа, хоёр хабтагар түмэрые нэгэ болгон бүхэлнэ. Иигэжэ Раис Гореевэй бригада хоёр халаан соо хэхэ хүдэлмэриие хахад үдэрэй туршада дүүргэдэг болонхой.

* * *

1945 он. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайн hаяхан дүүрээд, арадайнгаа ажахые hэргээн бодхоохо ехэ зорилго советскэ хүнүүдэй урда табигдаад байба. 16 хүрөөгүй Раис хүбүүн Улан-Удын судно-заhабарилгын заводто hурагшаар ороо бэлэй. «Хүн болохо багаhаа, хүлэг болохо унаганhаа» гэжэ арад зоной хэлсэдэгтэл, Раис гүлмэр үхибүүншье hаа, hүбэлгэн бэрхэ, юумэ бүхэнэй олон аргые түргөөр ойлгодог байhанаа аха нүхэдтөө харуулаа hэн.

Заводой цехүүдтэ орёо оньhото элдэб станогууд олон. Раис тэдэ станогуудта хүдэлдэг хүнүүдые заримдаа хашараадагшье байгаа. «Зориhондоо хүрэжэл hалаха, зууhанаа табихагүй хүн болохо даа» гэжэ Раисые хэлсэдэг болоhон юм. Үнэхөөрөө Раис Гореев аха нүхэдэйнгөө этигэл найдабариие харюулжа, мэргэжэл hайнтай хүдэлмэришэн боложо шадаа.

1950 он болотор Раис Гореев токарна, слесарна болон хабсаралгын элдэб хүдэлмэри hайнаар дүүргэдэг түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн болоо. Эндэhээ Советскэ Армиин албанда абтахадаашье, түрэл заводойнгоо үйлэдбэриие тэрэ мартадаггүй, заатагүй бусаха хүсэлэнтэй ябадаг байгаа. Сэрэгэй албые дүүргээд, түрэл заводто бусаа hэн.

Раис Софронович түрүүшээр хабсарагшадай бригадада хүдэлмэрилжэ байтараа бригадир болгон дэбжүүлэгдээ. Армиин hүүлээршье, мүн энэшье тушаалда байхадаа нүхэр Гореев өөрынгөө юрэнхы, техническэ эрдэм мэргэжэл дээшэлүүлхын тула ехэ анхарал оролдолго гаргаhан байна.

— Мүнөө сагта эрдэмгүй хүн хойно гаража байна. Наука, техникэ илангаяа ехээр хүгжэнэ. Тиимэhээ бидэнэр, залуушуул энэ хүгжэлтэhөө гээгдэхэгүй, шадабари мэргэжэлээ дээшэлүүлхэ зэргэтэйбди,—гэжэ нүхэр Гореев хөөрэнэ.

Донбассай суута шахтёр Николай Мамайн үүсхэлэй орон доторнай үргэнөөр дэлгэржэдэнь, Гореевэй бригадынхид hара бүриингөө даалгабариие хоёр дахин дүүргэхэ гэhэн уялга абаа hэн. Мүнөө энэ бригадынхид hара бүриингөө даалгабариие 230—250 процент дүүргэжэ, бусадта эршэтэ ажалай жэшээ харуулна. Үнгэрhэн май hарада 2300 түхэригэй арьбалалта хээ.

Улан-Удымнай түрүү предприятинуудай нэгэн болохо судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд Братска ГЭС-эй барилгада, Енисей, Обь мүрэнүүдэй уhанзамшадта суднануудые олоор бүтээжэ байна. Заводой коллективэй энэ тэмсэлдэ Раис Гореевэй бригадынхид эдэбхи ехэтэйгээр хабаадалсана.

Б. Дашиев.

Редакторай орлогшо
С. Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой партийна, профсоюзна организаци **Константин Григорьевич СКВОРЦОВОЙ** үни удаан хүндөөр убшэлжэ, сагhаа эртэ наhа бараhан тухайнь гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдээсэхэ зуураа, наhа барагшын гэртэхиндэ, гүрэлхидтэнь уйдхар гашуудалаа мэдүүлнэ.

Наhа барагшын бэе 1958 оной июлиин 2-то үдэшын 5 часта (Смолиной үйлсын 19-дэхи гэрhээ) хүдөөлүүлгэдэ гаргагдаха.

БМАССР-эй культурын үнинэй ажал-ябуулагша Матвей Николаевич **Имхеновэй** сагhаа эртэ наhа бараhандань Бурят-Монголой соёлой институт гүнзэгы шаналал гашуудалаа мэдүүлнэ.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни и экономики—47-59, пропаганды и местной информации—35-14, культуры и быта — 34-05, писем трудящихся и переводов—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н 00774. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 3137.